

Dnr :

**Delårsrapport augusti 2016,
Bildnings- och omsorgsnämnden**

Innehållsförteckning:

<u>1. SAMMANFATTNING</u>	4
<u>2. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL</u>	5
2.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR BILDNINGS- OCH OMSORGSNÄMNDEN	5
2.2 BILDNINGS- OCH OMSORGSNÄMNDENS EGNA MÅL	14
2.3 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	14
2.4 SAMMANSTÄLLNING PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE	19
2.5 NYCKELTAL	20
2.6 UTREDNINGSUPPDRAG	20
<u>3. EKONOMI</u>	21
3.1 INTERNBUDGET	21
3.2 NÄMNDENS RESULTAT OCH PROGNOSE	22
3.2.1 NÄMNDENS ARBETE MED ATT NÅ EKONOMISK BALANS	24
3.3 INVESTERINGAR	25
<u>4. PRESTATIONER</u>	26
<u>5. PERSONAL</u>	27
5.1 PERSONALSTATISTIK	27
5.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	27
5.2.1 LEDARUTVECKLING	28
5.2.2 MEDARBETARUTVECKLING	29
5.2.3 REKRYTERING	32
5.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	33
5.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	34
<u>6. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT</u>	35
6.7.1 IT OCH IKT	35
6.7.2 VÄLFÄRDSBOKSLUT	35
6.7.3 UNGAS INFLYTANDE I KOMMUNALA BESLUTS- OCH PLANERINGSPROCESSER	37
6.7.4 ARBETSKLÄDER	37
6.7.5 DIGITALA TRYGGHETSLARM	37
6.7.6 NY SKOLA	38
6.7.7 LOKALBEHOV	38
6.7.8 POLICY FÖR FUNKTIONSHINDERFRÅGOR	40
6.7.9 SALUTOGENT FÖRHÅLLNINGSSÄTT	40
6.7.10 TRYGG HEMGÅNG	40
6.7.11 BOENDESTÖD	41
6.7.12 INTEGRATION	41
6.7.13 LOKAL HANDLINGSPLAN MOT VÅLDSBEJAKANDE EXTREMISM	42
6.7.14 TRYGGHETSPOSTÄDER OCH TRYGGHETSVÄRD	42
6.7.15 DELADE TURER	42
6.7.16 ARBETE MED ÖKAD GRUNDBEMANNING	42
6.7.17 FLER UNGA TILL ARBETE	42

6.7.18 ELEVHÄLSAN	43
7. INTERNKONTROLL	44
7.1 NÄMNDENS INTERNKONTROLLPLAN	44
7.2 ÖVRIGA DELAR I INTERNKONTROLLEN	44
8. UPPFÖLJNING UTIFRÅN STYRDOKUMENT	45
8.1 LEX SARAH	45
8.2 EJ VERKSTÄLLDA BESLUT	45
8.3 KLAGOMÅL	45
8.4 KRÄNKNINGAR OCH TRAKASSERIER ENLIGT SKOLLAGEN	45
8.5 SKOLPLIKTSBEVAKNING	46
8.6 ANMÄLNINGAR TILL SKOLINSPEKTIONEN	46
8.7 ORSAKS- OCH HÄNDELSEANALYS AV HSL-AVVIKELSER	46
8.8 HYGIEN SJÄLVSKATTNING	46
8.9 KONTROLL AV MEDICINTEKNISKA PRODUKTER	47
8.10 ORSAKS- OCH HÄNDELSEANALYS AV SOL-AVVIKELSER	47
8.11 KOST OCH MÅLTID	47
8.11.1 TEMPERATUR PÅ MATEN	47
8.11.3 NATTFASTA	47
8.12 NATIONELLA KVALITETSREGISTER	47
8.12.1 SENIOR ALERT	47
8.12.2 SVENSKA PALLIATIVREGISTRET	48
8.12.3 BPSD	48

1. Sammanfattning

Nämnden har en måluppfyllelse som är god. Av åtta mål som beräknas fem uppnås, ett delvis uppnås och två att ej uppnås.

Nämnden har ett stort utvecklingsområde med att sänka sjukfrånvaron. Förvaltningens sjukfrånvaro var för helåret 2015 7,6 procent. Nämndens totala sjukfrånvaro per augusti ligger på 8,8 procent, en ökning med 1,6 procentenheter jämfört med augusti 2015. Dock har sjukfrånvaron sjunkit sedan april 2016 då den var 10,2 procent. Av förvaltningens totala sjukfrånvaro utgör andelen långtidssjukfrånvaro (sjukfrånvaro längre än 60 dagar) 49,5 procent.

Nämnden prognosticerar ett minusresultat på - 4,5 miljoner kronor. Det är något bättre än nämndens aprilprognos (underskott på 5 800 tkr).

Förvaltningen har på bred front arbetat med målet om meningsfull sysselsättning i arbetslivet. Det är ett aktivt och gediget arbete i Arbetsmarknadsenheten (AME) som ger resultat. Även inom daglig verksamhet finns ett uthålligt arbete med att finna praktikplatser. Samtliga enheter inom förvaltningen tar emot praktikanter från olika håll och ser det som en tillgång. Det synsättet kan med fördel spridas till alla kommunens verksamheter.

Utifrån förvaltningens dokumentationsgranskning inom förskolans valda områden kan man se en verksamhet med god kvalitet. Det har skett förändringar i verksamheten som både har syftat till att ge och har gett ökad kvalitet för alla barns bästa.

Årskurs 9 visar på ett gott resultat och en progression av betygen. Vi hade 87 elever som slutade och deras medelpoäng var 227,6. Behörigheten till gymnasiet är 93,1% - 94,7% flickor och 91,8% pojkar.

Samtliga brukare och boenden inom äldreomsorg och funktionsnedsättning har en genomförandeplan.

Fallskador har inte minskat däremot har fallolyckor minskat. Trots arbetet med fallprevention är ett så specifikt mål svårt att uppnå. Dokumentation, kommunikation och kompetensutveckling för omvårdnadspersonalen ses som prioriterat område.

Kompetensförsörjningen är problematisk. Bollebygd har inom vissa områden ett gott rykte såsom arbetsgivare. Det är av största vikt att bevara och förädla det ryktet. Det finns en stor brist på utbildad personal inom flertalet av nämndens yrkeskategorier såsom socionomer, lärare, undersköterskor och kockar.

Bildnings- och omsorgsnämnden har många och betydande utmaningar framför sig med ständiga volymökningar inom flera verksamheter såsom grundskola, fritidshem och förskola. Regeringens beslut om att nytt ersättningssystemet för ensamkommande barn from 1 juli 2017 innebär mycket stora ekonomiska konsekvenser. Inom område funktionsnedsättning saknas möjligheter för att effektuera beslut på hemmaplan vilket medför synnerligen fördyrade kostnader vid köp av andra aktörer inom området. Länsstyrelsen har beslutat att Bollebygd skall motta 47 anvisade nyanlända invandrare 2017 i enlighet med den sk. bosättningslagen. Bostadsförsörjningen måste prioriteras med handlingskraft för bostäder för funktionsnedsatta, ensamkommande barn samt nyanlända.

2. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

Utifrån Bollebygds kommuns styrmodell ska bedömning av måluppfyllelse utgå från en given bedömningsskala. I de fall där det är möjligt, ska analys göras utifrån kön.

2.1 Kommunfullmäktiges mål för bildnings- och omsorgsnämnden

Ökat arbetsdeltagande

Mål 1

Medarbetare ska ha relevant utbildning och behörighet

Målet redovisas i årsrapporten.

Mål 2

Personer inom nämndens verksamhetsområden ska ges möjlighet till att prova meningsfull sysselsättning i arbetslivet

Hur ska målet nås

Förvaltningen skall arbeta för att personer får yrkespraktik, yrkesorientering eller yrkeslivserfarenhet genom exempelvis praktikplatser. Det är av vikt att stimulera sysselsättningen och erbjuda unga arbetslösa praktik. Det finns ett behov av att öka sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Det krävs en individanpassad sysselsättning. Genom den nya enheten Resursteamet som samlats på före detta förskolan Kråketorp, öppnas möjligheter till en samverkan kring all öppen verksamhet inom socialtjänsten. Område funktionsnedsättning har under 2015 utökat inom daglig verksamhet. Alla verksamheter skall vara öppna för att ta emot praktikplatser och eventuellt traineejobb.

Insatser

Arbetsmarknadsenheten (AME) i Bollebygd är under utveckling och utökning. Under våren 2016 har enheten haft 49 personer inskrivna.

Tabell 1. Redovisning av arbetsmarknadsenhetens insatser

Inskrivna på AME	49 + 2 på väg in
Kom In	38 personer var av 23 inskrivna på AME
Aktiv Hälsa	25 deltagare
Ny Kraft	9 deltagare
Framsteget	0
Sökverkstán	2 deltagare
Trygghetsanställningar	2 personer
Nystartsjobb	1 person
Praktikplatser	1 fullgjord, 3 avhopp, 0 pågående. En planerad språkpraktik under hösten

Måluppfyllelse

Ja, målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Den form och karaktär som Arbetsmarknadsenheten (AME) i Bollebygds kommun har idag, är relativt ny. Kommunen har tidigare erfarenhet av att arbeta med Samordningsförbundets projekt och har därmed inte haft många andra insatser, som kommunen själv ägt eller kunnat styra över. Under våren har man arbetat för att utveckla andra verksamheter inom AME och man har varit runt och spridit information inom olika verksamheter inom kommunen samt deltagit på företagsfrukost.

Under hösten utökas AME med en handläggare genom medverkan i projektet POINT¹. Detta har inneburit att enheten aktivt har kunnat rekrytera handläggare

¹ POINT - Påverkan, Offentligt, Ideellt och Näringsliv Tillsammans

Projektet ska underlätta övergång till arbete för kvinnor och män, i Sjuhärad, som står särskilt långt ifrån

med tidigare erfarenhet inom området och därmed stärkt ytterligare utveckling och tydliggjort kvalitetssäkring av insatsen.

Inom daglig verksamhet har det under våren funnits en servicegrupp, som utfört arbetsuppgifter av vaktmästarkaraktär. Då flera av brukarna kommer att ägna sig åt andra saker under hösten kommer gruppen att vara vilande. Man arbetar inom enheten för att finna externa praktikplatser för sina brukare. I dagsläget har tre brukare sin dagliga verksamhet helt eller delvis på externa företag. Dock har det varit svårt att få till ett samarbete utanför förvaltningen i kommunen.

Samtliga verksamheter har man tagit emot praktikanter från olika utbildningar och feriepraktikanter. Att ta emot praktikanter har inneburit en kompetensutveckling samt reflektion över arbetssätt hos enskilda, arbetsgrupp och arbetsledning.

Trygga och goda uppväxtvillkor

Mål 3

Alla elever är behöriga till gymnasieskolan

Hur ska målet nås

Verksamheten i Bollebygds förskolor och skolor ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och barn och elever. Läraren har god förmåga att fokusera på vad som är väsentligt i undervisningen, och att eleven ges regelbunden återkoppling. Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Framgångsrika lärare har goda ämneskunskaper och god didaktisk kompetens och

förmåga att balansera dessa så att de skapar ett sammanhang och en röd tråd för elevernas lärande. De kan anpassa innehåll och metod i undervisningen efter både elevernas förutsättningar och den givna situationen och har tillgång till en bred arsenal av metoder och verktyg att använda i sitt arbete. Läraren är tveklöst ledare i sitt klassrum. De skapar struktur i arbetet och kan tydliggöra för eleverna både vilka mål man arbetar mot, och vilka ansträngningar som krävs för att nå målen. Läraren motiverar också eleverna genom att ha ändamålsenliga förväntningar på dem och samtidigt koppla undervisningen till elevernas erfarenhet.

Förskolläraren skapar förutsättningar för barns lärande samt har vetskapen om hur detta ska kunna utvecklas. Förskolläraren ska förstå barnets meningsskapande genom att tolka hur världen ser utifrån det enskilda barnets perspektiv. Förskolan ska under dagen ha en struktur där verksamheten växlar mellan individ- och gruppnivå för att kunna påverka barnet i lärandet.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö som stödjer och strukturerar barns och elevens lärande och utveckling. En miljö där läraren leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskaps horisonten. Ett av verktygen för undervisningen är den digitala miljön som behöver lyftas fram och användas strategiskt.

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt och upplevelsebaserat och utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Betydelsefulla inslag i undervisningen ska vara lek, rörelse och skapande med estetiska uttrycksformer samt utforskande och praktiska arbetssätt för att främja elevernas fantasi, inlevelse och samarbetsförmåga. Undervisningen i fritidshemmet kompletterar även genom att erbjuda eleverna rekreation och vila för hälsa och välbefinnande.

Elevhälsans främsta uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande med syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I elevhälsans gemensamma uppdrag ingår att främja elevens lärande, utveckling och hälsa,

förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt att bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Skolbibliotekets roll för elevers lärande är en viktig faktor för hög måluppfyllelse. Skolbiblioteket ska vara en del av den dagliga verksamheten och en självklar komponent i den pedagogiska planeringen. Att kunna läsa innebär att ha nycklar till nästan allt i samhället. Det är en förutsättning både för lärande i skolans alla ämnen och för framtida delaktighet i yrkes- och samhällsliv. Att kunna läsa utvecklar också fantasin och förmågan att förstå olika perspektiv. Att läsa vidgar världen på många sätt och i dagens samhälle är god läsförståelse fullständigt nödvändigt för den demokratiska individen. Här kan skolbiblioteket fylla en stor uppgift.

Insatser

Inom förskolan har man använt sig av litteraturanvändning som metod, digitala verktyg som undervisningsmaterial, tydlig struktur i sitt systematiska kvalitetsarbete samt medvetna val för barnens förändrade kunnande. Ett tydligt fokus under året har varit teknik, både som konstruktion och som fenomen ex helikopter, återvinning, vatten.

Inom grundskolan fortsätter arbetet med bedömning för lärande, IKT, röd tråd inom NO-undervisningen genom hela grundskolan, extra anpassningar för gott lärande, läslyftet, minikurser i ämnen där flera elever riskerar att inte nå kunskapskraven samt elevers delaktighet i sitt eget lärande.

Inom måltidsverksamheten har man näringsberäknat alla måltider i systemet Mashie²

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått. I årkurs 9 var det sex elever som inte var behöriga till gymnasiet.

² Mashie är ett verksamhetssystem för hantering av måltidsproduktion inom restauranger och storhushåll, bl.a. näringsberäkning av matsedeln.

Uppföljning, utvärdering och analys

Förskolan

Utifrån dokumentationsgranskning inom förskolans valda områden kan man se en verksamhet med god kvalitet. Det har skett förändringar i verksamheten som både har syftat till att ge och har gett ökad kvalitet för alla barns bästa.

I alla arbetslag har det genomförts ett kvalitetsarbete där det är tydligt att verksamhetens fortsatta planering utgår från uppföljningar och utvärderingar. I den granskade dokumentationen finns det en tydlig röd tråd från kartläggningen av verksamheten i analysen, där uppföljningar och utvärderingar är givande underlag. I vissa arbetslag är det tydligt att aktionsforskningens terminologi är grund för kvalitetsarbetet. Nya metoder har prövats för att säkra resultat före och efter genomförda förändringar inom förskolan.

Grundskolan årskurs 3

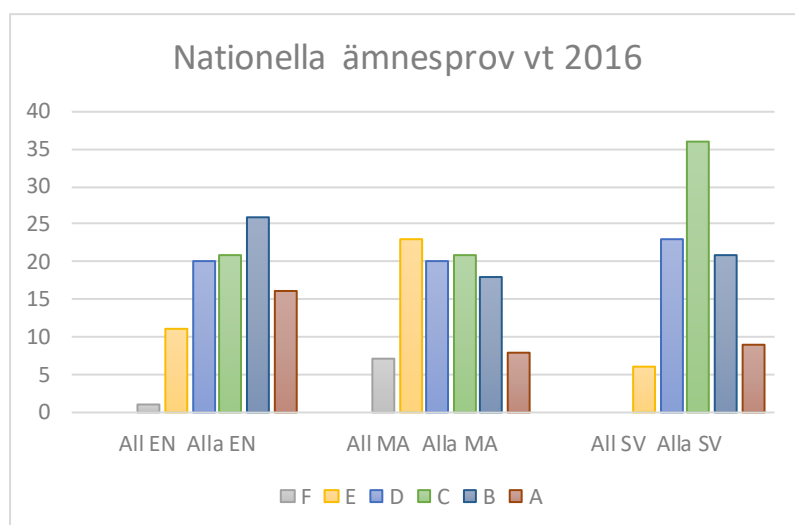
Eleverna i årskurs 3 har under våren genomfört nationella ämnesprov i matematik och svenska. Resultaten i matematik visar på hög måluppfyllelse. Det vi ser att eleverna över lag har svårigheter med är mätning av massa och skriftliga räknemetoder.

Även i svenska har eleverna hög måluppfyllelse. Det som sticker ut här är delprovet som testar skrivning - stavning och interpunktion.

Grundskolan årskurs 6

Under våren har samtliga elever i årskurs 6 genomfört de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. De nationella ämnesproven i SO och NO var frivilliga att göra. Redan på hösten 2015 fattade rektorerna beslut om att inte göra proven. Dock fanns en önskan och en insikt i att sambedömning är utvecklande både för läraren och för ämnet. Därför fick förstelärare Tony Johansson och Ulrika Magnusson i uppgift att ta fram ett prov i NO och SO som skulle genomföras i samtliga klasser i årskurs 6. Dessa prov sambedömdes och diskuterades bland samtliga lärare, som undervisar i NO och SO på mellanstadiet. Därmed nådde vi flera syften – samstämmighet utifrån årets prov, fördelning av arbetsbörda samt utökad bedömarkompetens.

Diagram 1. Nationella ämnesprov i årskurs 6

Betygen efter avslutad årskurs 6 visar även de på goda resultat. Medelpoängen för kommunens årskurs 6 var 235.

Tabell 2. Betyg årskurs 6

Klass	Betyg	Andel godkända betyg		
	Medelpoäng	Engelska	Matematik	Svenska
BB 6A	252	97,1 %	100 %	100 %
BB 6B	237			
BB 6C	210			
TÖ 6	241	100 %	100 %	100 %
ÖR 6	236	100 %	100 %	100 %
GA 6				

Tabell 3. Antal betyg

Betyg	Antal
A	208
B	335
C	529
D	318
E	206
F	22

Det är sex elever som i något eller några ämnen har fått betyget F. Högsta antalet F är satt i ämnet idrott och hälsa (5) och engelska (3). Två elever har kommit till Sverige under våren och de har betyget F i sammanlagt 14 ämnen.

Grundskolan årskurs 9

Årskurs 9 visar på ett gott resultat och en progression av betygen. Vi hade 87 elever som slutade och deras medelpoäng var 227,6. Behörigheten till gymnasiet är 93,1% - 94,7% flickor och 91,8% pojkar.

Tabell 4. Medelpoäng per klass

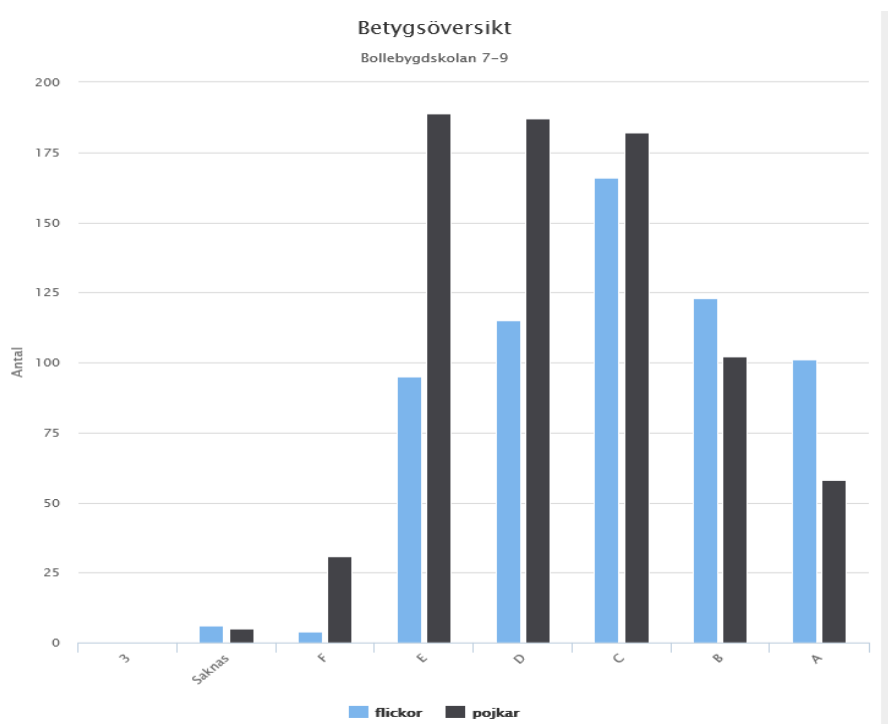
Klass	Medelpoäng
9A	239,7
9B	212,4
9C	228,2
9D	230,2

Tabell 5. Antal betyg

Betyg	Antal
A	163
B	234
C	372
D	317
E	295
F	38

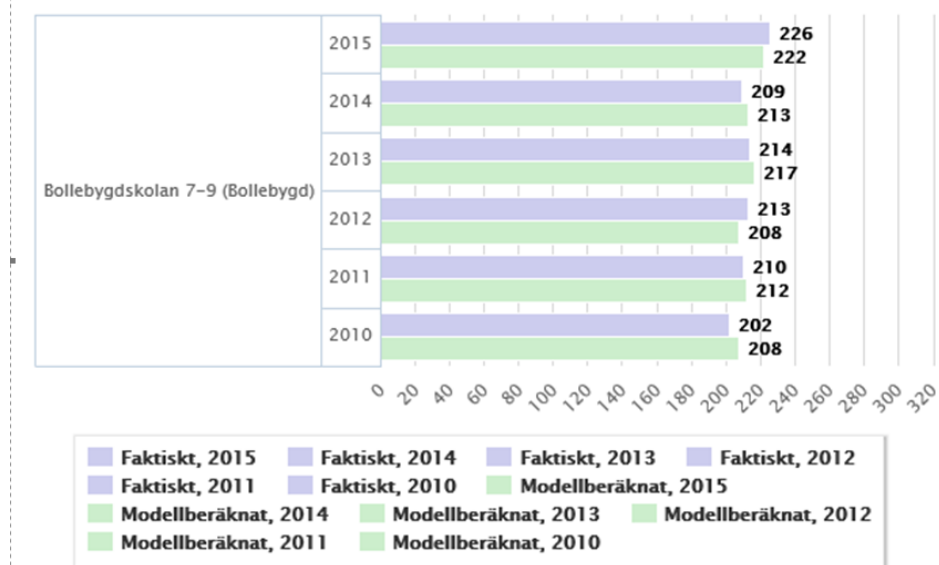
I årskursen var det 81% av eleverna som hade godkänt i samtliga ämnen – 87% av flickorna och 75% av pojkarna.

Diagram 2. Betygsöversikt flickor/pojkar årskurs 9

Diagrammet visar tydligheten i att pojkarna får de lägre betygen medan flickorna står för betyget A och B.

Diagram 3. Genomsnittligt meritvärde

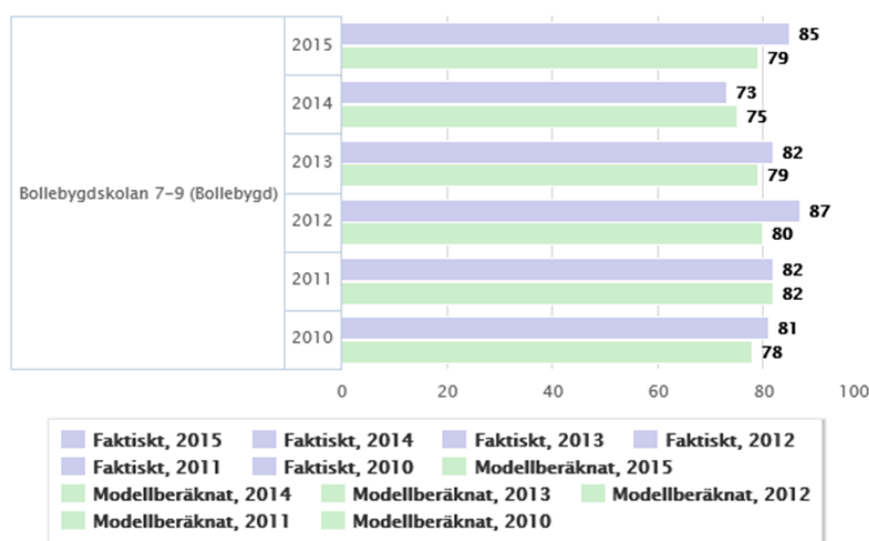

Meritvärdet för eleverna i årskurs 9 var 2015, 226 poäng. Det modellberäknade värdet är 222 poäng. Det modellberäknade värdet tar hänsyn till bakgrundsfaktorerna som är föräldrarnas utbildningsnivå, fördelningen pojkar/flickor och andelen nyinvandrade

elever eller elever som har okänd bakgrund. Störst betydelse för resultaten i modellen har föräldrars utbildningsnivå.

2015 visar alltså på ett högre värde än det modellberäknade. Så var det senast 2012. Övriga år har kommunen legat under det modellberäknade värdet.

Diagram 4. Andel (%) som uppnått kunskapskraven

På samma sätt som meritvärdet är bakgrundsfaktorerna grunden för det modellberäknade värdet. Här ser vi ett högre resultat då kommunens elever i årskurs nio har nått kunskapskraven i ämnena jämfört med det modellberäknade värdet. Det är endast 2014 som kommunen ligger lägre.

I årskurs 9 var det sex elever som inte var behöriga till gymnasiet, två flickor och fyra pojkar. Av dessa kom tre elever in på IMPRO³. De var inte behöriga i antingen engelska eller matematik men får börja på ett nationellt program ändå. Där får de extra stöd i ämnena och blir inskrivna på programmet så snart de klarat grundskolans kunskapskrav. Tre elever finns idag inom kommunens eget program. En har fått förlängd skolplikt, en går på IMIND⁴ och en på IMSPR⁵.

³ Individuella programmen Programinriktat individuellt val

⁴ Introduktionsprogrammen Individuellt alternativ

Fritidshem

På Örelundskolans fritidshem har man under året arbetat med temat Hälsa. Detta har inspirerat både den fria leken och de styrda aktiviteterna. Fritidshemmet erbjuder aktiviteter varje dag.

På Töllsjöskolans fritidshem har man utvärderat sin verksamhet och 77,4 % av eleverna anser att de lärt sig nya saker på fritids. Det kan vara att filma, göra volter, fingervirkning, inte slåss, baka, experimentera och vara snäll.

Fritidshemmen ser en stor framgångsfaktor i den enorma glädje och samarbetsvilja som finns hos eleverna. Många elever vill vara med på aktiviteter och är själva delaktiga både med att komma med förslag samt genomföra dem.

Elevhälsan

Elevhälsan arbetar under året med att främja lärandet genom att implementera Elevhälsoplanen på alla enheter. Man arbetar även med att undanhålla hinder för lärandet genom att upprätta en plan för att öka elevernas närvaro. I dagsläget har man gjort en inventering på frånvaron över 15 % och 20 %.

Tabell 6. Närvaro läsåret 2015/2016

Skola	Närvaro	Anmäld frånvaro	Oanmäld frånvaro	Sen ankomst
Bollebygdskolan 7-9	89,8 %	9,3 %	0,8 %	0,1 %
Bollebygdskolan F-6	92,2 %	7,5 %	0,3 %	0 %
Töllsjöskolan	93,2 %	7,7 %	0,1 %	0 %
Örelundskolan	92,9 %	6,9 %	0,2 %	0 %

Elevhälsan arbetar även förebyggande och hälsofrämjande genom PEP-utbildning för elever samt handledning för pedagoger.

Måltidsverksamheten

En viktig faktor, för att barn och elever ska orka med sitt lärande, är att få tillskott av näringsriktig mat i bra miljö. I måltidsmiljön finns brister, som behöver arbetas

⁵ Introduktionsprogrammen Språkintröduktion

med. Hur skapar vi en lugn miljö med tid för återhämtning. Diskussioner förs men behöver arbetas vidare med.

Mål 4

Med fokus på barnets hälsa, lärande och trygghet ska samverkan mellan olika verksamheter utvecklas och förbättras

Målet redovisas i årsrapporten.

Åldrande med livskvalitet

Mål 5

Samtliga brukare ska ha en aktuell och undertecknad genomförandeplan

Hur ska målet nås

Omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att uppnå det behöver äldreomsorgen bland annat värna och respektera den enskilda personens rätt till inflytande, delaktighet och individanpassning. Åldrande med livskvalitet måste därmed utgå från den enskildes förutsättningar och behov och inte en generell eller schabloniserad bild av vad välbefinnande kan innebära för en människa.

Äldreomsorg har gått från att ha fokus på det patogena synsättet till det salutogena. Det patologiska synsättet innebar att tonvikten låg på funktionsnedsättningar och riskfaktorer samt att verksamheten ensamt bestämde över hur insatserna skulle se ut. Inom omsorgsverksamheten arbetar man numera utifrån det salutogena förhållningssättet. Med ett hälsofrämjande/salutogent förhållningssätt menas att i större utsträckning utgå från att arbeta hälsofrämjande utifrån varje individs egna förutsättningar och att äldres livserfarenhet, kunskap och kompetens är en resurs som ska tas tillvara. Ett exempel på detta kan vara att uppmuntra de äldre till att genomföra det som de klarar av att göra och ge stöd i det de inte klarar. Motivera och uppmuntra till egna val för att själv få bestämma över sin vardag och därmed uppleva en ökad känsla av sammanhang, vilket sannolikt också bidrar till ökat välbefinnande och ett värdigare liv.

För att detta ska underlättas behöver en gemensam plan upprättas (genomförandeplan) där både den enskilde eller dess företrädare tillsammans med kontaktpersonen kommer överens om vad som behöver göras och hur det ska ske. Denna ska efter att den upprättats följas upp senast efter 6 månader för att vara aktuell.

Det är genomförandet av planens överenskommelse som är det centrala för att öka kvaliteten i verksamheterna. Förvaltningen ska skapa förutsättningar för att genomförandeplaner kan upprättas och undertecknas.

Insatser

Enheterna har dokumentationsombud knuten till varje avdelning eller arbetsgrupp. Inom område äldreomsorg träffas dokumentationsombud några gånger per år. Det saknas till viss del i dag dokumentationsombud inom assistansgrupperna. Boendepedagogen har fungerat som ett extra stöd till dessa grupper och verksamheten planerar att under nästkommande år utbilda fler dokumentationsombud.

Måluppfyllelse

Målet är uppfyllt.

Uppföljning, utvärdering och analys

Äldreomsorgen

Samtliga brukare inom boendena samt hemtjänstensverksamhet har genomförandeplaner som vid mättillfället är aktuella. Det framgår inte i uppföljningen om samtliga aktuella genomförandeplaner är undertecknade. En enhet redovisar att de brukare som velat underteckna sin genomförandeplan har gjort detta. Genomförandeplanen ska fungera som en grund till den sociala dokumentationen och i teamträffarbetet på enheterna. En röd tråd ska löpa från genomförandeplan, daganteckningar, sammanställningar av daganteckningar samt övrigt som ska diskuteras i en personakt. En svårighet som identifierats är avsaknaden av digitala hjälpmedel för att underlätta dokumentationen samt lättare

få tillgång till aktuell dokumentation. I dag förs de löpande anteckningarna för hand.

Område funktionsnedsättning

Inom daglig verksamhet och boende har samtliga brukare som vill, en genomförandeplan som är aktuell och undertecknad vid mättillfället. Inom område personlig assistans förväntas målet vara uppnått till årsslutet.

Den enskildes delaktighet är grunden

Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet

(1 kap. 1 § SoL). Verksamheten ska vara grundad på respekt för den enskilde själv- bestämmanderätt och integritet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges (6 § LSS). Den enskildes delaktighet kan genomföras på olika sätt och olika former. För bästa möjliga inflytande behöver förutsättningarna för deltagandet och inflytandet anpassas till den enskilde. En genomförandeplan behöver inte vara undertecknad men det ska tydligt framgå på vilket sätt brukaren har varit delaktig i arbetet med genomförandeplanen.

Mål 6

Antalet fallskador ska minska

Hur ska målet nås

Riskbedömningar för fall genomförs i det nationella kvalitetsregistret Senior alert. Registret är ett verktyg för förebyggande vård och omsorg där riskbedömning, bakomliggande orsaker till fallrisk samt planerad åtgärd registreras och följs upp enligt framtagna rutiner i förvaltningen.

I genomförandeplanen ska det framgå hur det aktiva arbetet ska bedrivas för att undvika fall och fallskador för den enskilde individen. Genom att följa statistik över fallskador som registrerats i avvikelsemodul i Procapita kan antalet och typ av fallskador analyseras.

Insatser

Gemensamma ombudsträffar sker samt med tvärprofessionella team. Det systematiska kvalitetsarbetet med specificerade aktiviteter kring det fallförebyggande arbetet samt utbildning om hur larmen fungerar är genomförd. I genomförandeplanen ska det finnas mål och aktiviteter utifrån riskbedömning i Senior alert. En så kallad "trygghetstur" finns för de boende på demensenheterna i gemensamhetsutrymmen.

Måluppfyllelse

Målet är inte uppfyllt.

Uppföljning, utvärdering och analys

Genom verksamhetssystemet Procapita rapporteras fallolyckor. I statistiken framgår att fallolyckor minskat till antal med 71 stycken jämfört med samma period föregående år. Sårskador har minskat med 5 stycken, övriga skador såsom mjukdelsskada har ökat med 3 stycken, frakturer ökat med 4 stycken, skallskada och hjärnskakning ökat med 2 stycken. Trots arbetet med fallprevention, är ett så specifikt mål svårt att uppnå. Dokumentation, kommunikation och kompetensutveckling för omvårdnadspersonalen ses som prioriterat område. Teambaserad långsiktig planering för uppföljning i det fallförebyggande arbetet kommer att ske och ge förutsättningar i det dagliga livet för att bibehålla resurser hos de boende.

Hållbar livsmiljö

Mål 7

Andel verksamheter med utvecklade former för inflytande och delaktighet ska öka

Målet redovisas i årsrapporten.

2.2 Bildnings- och omsorgsnämndens egna mål

Nämnden har inte antagit några egna mål för 2016.

2.3 Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Mål 8

Sjukfrånvaron ska minska

Hur ska målet nås

Ett aktivt och systematiskt arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete bedrivs löpande inom förvaltningen. Som ett komplement påbörjades under 2015 systematiska hälsoinventeringar, en aktivitet där chef med stöd av HR-specialist identifierar den egna personalens behov av främjande, förebyggande och/eller efterhjälpande åtgärder på individ- samt gruppnivå. Kartläggningen ligger till grund för planering och genomförande av relevanta aktiviteter utifrån det aktuella behovet. Vid hälsoinventeringen ligger tyngdpunkten på organisatorisk och social arbetsmiljö eftersom psykiska diagnoser idag är den vanligaste orsaken till långvarig sjukskrivning inom den kommunala sektorn i Sverige. Främst drabbas kvinnor som arbetar i så kallade kontaktyrken (vård, skola och omsorg). Kvinnor i åldrarna 36-45 bedöms löpa högst risk, men den största ökningen sker bland yngre kvinnor (AFA Försäkring, 2015). Arbetet med att koppla relevanta aktiviteter utifrån de behov som identifieras vid hälsoinventeringen kommer att utvecklas ytterligare under året. Förvaltningens chefer kommer att genomföra minst två hälsoinventeringar under 2016.

Kommunens chefer är nyckelpersoner i det hälsofrämjande arbetet. Flertalet kompetensutvecklingsinsatser för chefer kommer att genomföras under året i syfte att utveckla ledarskapet. Ett utbildningstillfälle avseende arbetsmiljö med särskilt fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö kommer också att genomföras under 2016 för att ytterligare stärka och fördjupa chefernas kompetens inom området.

Medarbetar- och ledarenkät genomfördes under 2015. Utifrån analys av resultatet och identifierade behov har aktiviteter genomförts i förvaltningens verksamheter. De behov som kvarstår kommer arbetsgrupperna att arbeta vidare med under 2016.

Ett utredningsuppdrag har lämnats med anledning av den ökade sjukfrånvaron och ett kommungemensamt utvecklingsarbete i projektform kommer att bedrivas under året.

Det finns forskning⁶ som visar att arbeten som innebär höga krav och låg kontroll har högst förekomst av arbetsrelaterad ohälsa (sjukskrivning, muskelvärk, stress). Krav kan vara såväl fysiska som psykiska och känslomässiga. Ökad kontroll kan minska risken för ohälsa och sjukskrivningar. Försämrade kontroll kan leda till minskad hälsa, arbetsförmåga, motivation, välbefinnande och minskad trivsel på arbetet. Låg kontroll har visat samband med både kort- och långtidsfrånvaro. Höga fysiska krav i arbetet har visat samband med minskad arbetsförmåga och besvär från rörelseorganen. Men höga krav med samtidigt stort handlings- och beslutsutrymme kan vara lättare att hantera och även ge utveckling av kompetens och ansvarstagande.

Insatser

Kommunens chefer är nyckelpersoner i det hälsofrämjande arbetet och flertalet kompetensutvecklingsinsatser för chefer har därför genomförts under perioden, både kring grundläggande ledarskapsfrågor och inom arbetsmiljöområdet specifikt. Under våren infördes ny arbetsmiljölagstiftning med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i fokus, och samtliga chefer i förvaltningen deltog i samband med detta i en kommungemensam chefsutbildning.

Förvaltningens chefer bedriver ett aktivt rehabiliteringsarbete vid upprepade korttidsfrånvaro samt i samband med långtidssjukskrivningar. Det förebyggande arbetet med att identifiera tidiga signaler för att förhindra att medarbetare går in i

⁶ Fillion et al.2007

ohälsa utvecklats successivt, något som tydligt framkommer i den dialog chef för med HR-specialist i samband med hälsoinventeringen.

Flertalet insatser har gjorts inom förvaltningens enheter med syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa och olycksfall. Exempelvis informerar förvaltningens chefer löpande sina medarbetare om de kommungemensamma hälsofrämjande förmånerna, och majoriteten av enheterna lyfter regelbundet frågor om arbetsmiljö och hälsa i samband med arbetsplatsträffar. Flera enheter har också genomfört hälsofrämjande aktiviteter i samband med utvecklingsdagar, exempelvis inom lokalvården där medarbetarna vid besök på en träningsanläggning bland annat fick konkreta träningstips kring hur de kan stärka axlar, armar och handleder för att förebygga belastningsskador. Inom område funktionsnedsättning samordnas planeringsdagarna för verksamhetens enheter med syfte för att ge möjlighet till en större samsyn kring uppdraget, skapa gemenskap och för att hitta strategier och rutiner för ökat samarbete.

Enheter inom bland annat förskola, område funktionsnedsättning och äldreomsorgen arbetar med grupputveckling på olika sätt. Inom flera enheter arbetar cheferna strukturerat med att främja trygghet i yrkesrollen. Exempel på detta är personlig assistans vars medarbetare inom ramen för en yrkesrollsutbildning reflekterar kring det som är svårt och komplext i uppdraget. Serviceboendet har under våren haft extern handledning kring arbetssätt och metoder inriktade på målgruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. På Bollebygdskolan F-6 har dialog mellan rektorer och medarbetare förts och upplevelser av frustration, stress och otillräcklighet har bland annat utmynnat i att logoped och speciallärare har rekryterats för att stödja pedagoger och för att bättre kunna möta elever med exempelvis språkstörningar. Detta förväntas bidra till att personalen upplever ökad trygghet och möjlighet till stöd.

Inom IFO har ansvariga chefer sett behov av extra stöd, särskilt för nya och oerfarna medarbetare inom myndighetsutövningen. Verksamheten har därför tagit fram en gedigen introduktion en så kallad "handläggarskola". Inom verksamhetsområdet har också ytterligare en chef anställts under perioden för att säkerställa att enhetens medarbetare får gott stöd och en bra start, vilket bedöms

särskilt viktigt då enheten har haft en hög personalomsättning under perioden. IFO har med anledning av den höga personalomsättningen också fokuserat på ökad trivsel, vilket har lagts som ett specifikt mål i den egna enhetsplanen.

Verksamheten arbetar med detta dels genom att lära sig mer om varandras yrkeskompetenser och arbetsuppgifter, dels genom att lära känna varandra lite mer bakom yrkesrollen genom positiv social samvaro, exempelvis genom frukostmöten, grupputvecklingsdagar samt sociala aktiviteter utanför arbetstid.

Flera enheter arbetar med årshjul och hälsohjul i sitt förebyggande arbetsmiljöarbete och några enheter har eller planerar att införa friskvårdsombud.

Inom äldreomsorgens har ett arbete gjorts med att revidera rutin vid sjukanmälan i samband med att tjänsten "sjuk-och friskanmälan" togs bort, något berörda chefer bedömer som positivt då kontakten med medarbetaren bedöms central för arbetet med ohälsa.

En chef inom område förskola har arbetat med riskbedömningar av arbetssituationen och i dialog med medarbetarna inventerat vad som tynger mest, t ex upplevelsen av alltför stora barngrupper. Utifrån detta har enheten gemensamt arbetat för att hitta ett fungerande arbetssätt för att möta detta på bästa sätt. Området har också bedrivit ett konsekvent arbete med högre grundbemanning för att öka tryggheten för både barn och pedagoger då en ordinarie pedagog är frånvarande. Syftet med ökad grundbemanning är att öka kvaliteten, effektiviteten och en personalkontinuitet i verksamheten. Området fokuserar även på uttag av ledighet och ansvarig chef för samtal med medarbetare som har mer än 10 sparade semesterdagar.

Flera av förvaltningens chefer arbetar med att tydliggöra uppdraget, exempelvis genom att tillsammans med medarbetare skapa konkreta rutiner för vad som ska prioriteras om vikarie inte finns att tillgå.

Samarbetet med skyddsombuden ute på förvaltningens enheter samt i de lokala samverkansgrupperna utvecklas löpande och utgör en tillgång i arbetet med att minska sjukfrånvaron.

Område funktionsnedsättning har under perioden haft svårigheter att rekrytera rätt kompetens, både till tillsvidaretjänster och till vikariat. Verksamhetens chefer har arbetat med dessa svårigheter på flera sätt utifrån ett verksamhets- och medarbetarperspektiv, bland annat genom att parallellt med egen rekrytering även anlita bemanningsföretag för att kortsiktigt ge de medarbetare som under en period haft en hög arbetsbelastning möjlighet till återhämtning.

Inom hemtjänst och korttid har förändringar gjorts avseende personalresurser, exempelvis genom att öka bemanningen, främst helger för att minska sårbarheten i samband med oplanerad frånvaro på grund av sjukdom och vård av barn. Medarbetarna på enheten har nu också en större påverkansmöjlighet i ett mer flexibelt schema jämfört med tidigare och behovet av lång framförhållning har minskat. Detta medger större möjligheter för den enskilde medarbetaren att få ihop livet på och utanför arbetet på ett enklare sätt än tidigare. Enheten ser också över möjligheten att utveckla arbetet med reflektionstid.

Exempel på hälsofrämjande och/eller förebyggande utbildningar som har genomförts i förvaltningens verksamheter under första delåret är introduktionsutbildning i förflyttning och "Lär-ut", föreläsning om stress, samt fortbildning i massage och avslappningsteknik (inom HELA-projektet).

Som ett komplement till befintligt arbete med hälsofrämjande förmåner tecknade kommunen i början av året avtal med en lokal träningsanläggning. Avtalet möjliggör för förvaltningens anställda att utan kostnad träna fritt på anläggningens hela utbud, som utöver gym även inkluderar gruppträning som t ex yoga, thaiboxning och spinning.

Måluppfyllelse/prognos

Målet beräknas ej uppnås.

Uppföljning, utvärdering och analys

Tabell 7. Sjukfrånvaro inom nämnden

Ansvar	Ansvarig/text	Andel långtidssjuka															
						Kvinnor		Män						Kvinnor		Män	
		April 2015	Aug 2015	April 2016	Aug 2016	Aug 2016	Aug 2016	April 2015	Aug 2015	April 2016	Aug 2016	Aug 2016	Aug 2016	Aug 2016	Aug 2016		
61000	Bildnings- o omsorgschef	5,0	9,3	7,7	5,4	5,8	2,5	0,0	45,7	91,2	82,1	86,6	0,0				
62000	Utvecklingsenhet	0,2	0,1					0,0	0,0								
63100	Bollegårdens demensboende, hemsjukvård	13,8	13,0	17,9	15,1	16,5	3,7	35,9	37,9	60,6	64,4	66,2	0,0				
63200	Bollegårdens äldreboende	11,7	10,8	15,6	13,4	12,4	21,3	42,0	30,7	53,4	57,5	55,4	67,6				
63300	Hemtjänst och korttidsboende, dagverksamhet	12,7	11,0	10,8	8,7	9,2	3,4	35,5	35,8	43,1	41,2	42,6	0,0				
63400	Hemsjukvård o serviceenhet	8,5	8,5					53,9	58,5								
64000	Verksamhet funktionsnedsättning	7,3	4,9	10,0	8,4	7,7	11,1	23,6	16,1	20,3	25,5	21,8	35,9				
65000	IFO	6,6	5,4	14,8	12,0	14,1	2,2	48,8	61,1	64,5	73,8	76,2	0,0				
66100	Bollebygdskolan 7-9, Introprogrammen	5,5	4,9	2,5	2,7	1,2	5,2	54,1	54,8	48,1	58,6	0,0	80,1				
66200	Bollebygdskolan 3-6	5,7	3,6					1,9	1,6								
66300	Bollebygdskolan F-6	6,5	5,4	6,8	6,6	6,6	6,5	4,6	18,6	17,2	37,7	34,0	52,6				
66400	Töllsjöskolan, Örelundskolan, elevhälsan	4,6	3,1	6,1	5,1	5,1	4,8	26,9	35,2	42,6	41,4	44,0	0,0				
67100	Förskoleområde 1 (ME)	9,4	8,1	11,7	11,9	10,8	26,1	56,6	46,9	37,7	56,4	57,2	52,5				
67200	Förskoleområde 2 (UG)	7,8	6,1	5,7	5,1	5,2	0,9	48,2	38,6	17,1	16,7	16,9	0,0				
67300	Förskoleområde 3 (HP)	9,1	7,4	11,4	9,7	9,7	9,7	24,4	28,4	44,5	44,8	50,3	20,7				
68000	Kultur, fritid, turism	2,1	1,7	5,8	3,8	4,5	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
69000	Måltidsservice o lokalvård	7,8	7,1	11,2	9,2	10,1	0,7	40,6	34,0	56,2	59,5	59,9	0,0				
	Totalt	8,3	7,2	10,2	8,8	9,0	7,5	35,1	35,8	44,9	49,5	50,4	43,2				

Förvaltningens sjukfrånvaro var för helåret 2015 7,6 procent, att jämföra med kommunen totalt som för samma period redovisade 7,2 procents sjukfrånvaro. Målet anses uppfyllt om förvaltningen uppvisar ett resultat på 7,5 procent eller lägre för den totala sjukfrånvaron 2016.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro per augusti ligger på 8,8 procent, en ökning med 1,6 procentenheter jämfört med augusti 2015. Dock har sjukfrånvaron sjunkit sedan april 2016 då den var 10,2 procent. För måluppfyllelse krävs att sjukfrånvaron minskar med minst 1,3 procentenheter fram till årsskiftet, något som inte är sannolikt då sjukfrånvaron i normalfallet tenderar att öka något mellan delåret i augusti och årets slut. Förvaltningen prognosticerar därför att målet inte kommer att nås.

Av förvaltningens totala sjukfrånvaro utgör andelen långtidssjukfrånvaro (sjukfrånvaro längre än 60 dagar) 49,5 procent. Motsvarande andel

långtidssjukfrånvaro för samma period 2015 uppgick till 36,4 procent. Andelen långtidssjukfrånvaro utgjorde 35,0 procent av förvaltningens totala sjukfrånvaro för helåret 2015.

Den sista augusti 2016 var 37 personer långtidssjuka, av dessa var 13 personer sjukskrivna på heltid. Psykisk ohälsa var sjukskrivningsorsak i 21 av fallen, och 16 personer var sjukskrivna till följd av fysisk ohälsa. Den yrkesgrupp som har flest långtidssjukskrivna är undersköterskor (10 personer) följt av förskollärare (7 personer). Av de 37 var 13 personer heltidssjukskrivna, resterande 24 hade någon grad av partiell sjukskrivning.

Fyra av förvaltningens enhet redovisar minskade sjuktal för perioden: hemtjänst och korttidsboende, Bollebygds skolan 7-9, förskoleområde 3 (Krokdals förskola och Odensgårdens förskola) samt bildnings- och omsorgschefens ansvar. Övriga enheter har ökade sjuktal jämfört med motsvarande period 2015.

Inom hemtjänst och korttid bedöms framförallt arbetet med bemanning ha påverkat sjukfrånvaron. Bollebygds skolan 7-9 har historiskt haft låg sjukfrånvaro, en trend som fortsätter. Orsakerna till detta bedöms bland annat vara en låg personalomsättning.

Förskoleområde 3 har minskat sjukskrivningarna bland annat genom sitt arbete med ökad grundbemanning. Det valda arbetssättet har bidragit till att skapa stabilitet och kontinuitet på personalsidan, vilket bedöms ha påverkat medarbetarnas trivsel och verksamhetens effektivitet och kvalitet. Samtal har också förts med personalen om vikten av att ta ut sin semester, eftersom vila och återhämtning påverkar hur personalen orkar med sitt arbete. Samtalen har haft en positiv inverkan på antalet uttagna dagar och sannolikt även bidragit till att minska områdets ohälsotal.

Område funktionsnedsättning bedömer att den brist på bemanningsresurser som funnits inom vissa arbetsgrupper under perioden sannolikt har haft påverkan på sjukfrånvaron. Området upplever att läget gällande bemanning har stabiliserats under senare delen av perioden, något även andra verksamheter som tidigare har

haft behov av att beordra personal att arbeta på fyllnadstid och övertid erfar. Ett antal vakanta tjänster finns fortfarande i olika verksamheter inom förvaltningen och rekrytering pågår, men de flesta vakanser har nu fyllts av nyanställda medarbetare som nu på plats och har påbörjat sitt uppdrag.

Flera av de insatser förvaltningen har genomfört under perioden har snabbt visat resultat, medan andra påbörjade åtgärder är av mer långsiktig karaktär.

Majoriteten av förvaltningens enheter har minskat sina ohälsotal jämfört med april, en minskning som är högst väntad då det följer den normala variationen över året med högre ohälsotal i april samt på helårsbasis och en minskning av sjukfrånvaro vid mätningen i augusti. Flera av förvaltningens chefer är dock optimistiska och bedömer att ett fortsatt tålmodigt arbete med de inledda insatserna snart eller på sikt kommer att leda till minskade ohälsotal.

2.4 Sammanställning prognos för måluppfyllelse

Tabell 8. Sammanställning av måluppfyllelse

Mål		Prognosen är att målet kommer att:		
		uppnås	delvis uppnås	inte uppnås
1	Medarbetare ska ha relevant utbildning och behörighet	X		
2	Personer inom nämndens verksamhetsområden ska ges möjlighet till att prova meningsfull sysselsättning i arbetslivet	X		
3	Alla elever är behöriga till gymnasieskolan		X	
4	Med fokus på barnets hälsa, lärande och trygghet ska samverkan mellan olika verksamheter utvecklas och förbättras	X		
5	Samtliga brukare ska ha en aktuell och undertecknad genomförandeplan	X		
6	Antalet fallskador ska minska			X

7	Andel verksamheter med utvecklade former för inflytande och delaktighet ska öka	X		
8	Sjukfrånvaron ska minska			X
Summa		5	1	2

2.5 Nyckeltal

Tabell 9. Nyckeltal

Nyckeltal	2014	2015	2016	Grön	Gul	Röd
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-14 år	22,7	21,0		>17	14-17	<14
Resultat på nationella prov årskurs 3 läsa faktatext	85,7	91,9	94	>94	90-94	<90
Resultat på nationella prov årskurs 3 läsa berättande text	92,3	93,9	94	>96	92-96	<92
Meritvärde i år 9, lägeskommun, genomsnitt	209	226	228*	>223	203-222	<202
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg, andel i procent		85 %		>86 %	82-86	<82 %
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, helhetssyn, andel i procent		94 %		>94%	90-93	<89 %
Invånare 16-64 år som är arbetslösa el. i konjunkturberoende program, andel	4,8 %	3,3 %		< 5,1	5,2-6,0	>6,0
Utförda och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan	57,9%	72,2%	78,6%	> 95 %	76- 94	< 75 %

*Medelvärde uträknat inom kommunen. Meritvärde presenteras av Skolverket i november.

2.6 Utredningsuppdrag

Kommunfullmäktige har angett fem utredningsuppdrag, men ansvaret för dessa finns hos kommunstyrelsen eller samhällsbyggnadsnämnden. Se kommunens samlade delårsrapport för mer om dessa.

3. Ekonomi

3.1 Internbudget

Tabell 10. Beslutad budgetram och internbudget för Bildning- och omsorgsnämnden 2016

Verksamhet	April -16	Augusti -16	Förändring
Förskola	-45 187	-45 122	
Fritidshem	-13 329	-13 329	
Grundskola F-9	-84 371	-84 103	
Gymnasieskola	-34 967	-34 967	
Vuxenutbildning	-2 220	-2 220	
Fritid/kultur	-7 838	-7 838	
Äldreboende	-36 157	-36 707	
Hemtjänst o korttid	-22 292	-22 292	
Hemsjukvård mm	-12 600	-12 600	
Funktionsnedsättning	-34 122	-34 121	
IFO	-21 509	-24 459	-2 400
Måltid och lokalvård	-18 150	-17 800	
Gemensamt	-2 655	-2 239	
Totalt	-335 397	-337 797	-2 400

IFO fick under augusti ett tilläggsanslag från kommunstyrelsen enligt beslut 2016-06-20, från den ofördelade budgeten för att täcka upp för ökade kostnader för köpta platser. Övrig budgetförflyttning som skett mellan enheterna har främst varit omfördelning av budget för internhyror.

Kommunens budgetmodell bygger på att nämnderna får budget för 2015 års lönenivå. När löneutfallen är klara görs en budgetreglering till nämnden för att kompensera för löneökningen. Kommunals löner beräknas klara först i november. Däremot är övriga avtal klara vilket innebär att fem månaders löneökningar (april-augusti) för dessa avtalsområden ingår i kostnaderna. Då samtliga avtal ej är klara ännu, är budgetreglering inte gjord. Kostnaden beräknas till ca 1,4 mnkr för perioden. I prognoserna för nämndens resultat 2016 är compensation för löneökningar medtaget.

Den upplupna kostnaden för kommunals löneökningar för maj⁷-augusti har bokats centralt hos kommunen och inte på bildnings- och omsorgsnämnden.

⁷ Kommunals avtal gäller från och med maj och inte april vilket är en skillnad från övriga löneökningar 2016.

3.2 Nämndens resultat och prognos

Tabell 11. Resultat för Bildning- och omsorgsnämnden 2016.

Tkr	Januari-augusti 2016		Avvikelse nettokostn-budget	Helår 2016		Bokslut 2015
	Utfall nettokostn-jan-aug	Utfall budget jan-aug		Prognos nettokostn-helår	Prognos Avvikelse helår	
Verksamhet						
Förskola	-30 624	-30 081	-543	-47 222	-2 100	-52 393
Fritidshem	-9 457	-8 886	-571	-14 129	-800	-13 403
Grundskola F-9	-52 929	-56 069	3 140	-84 103	0	-93 117
Gymnasieskola	-22 142	-23 311	1 169	-33 767	1 200	-34 147
Vuxenutbildning	-944	-1 480	536	-1 720	500	0*
Fritid/kultur	-4 410	-5 225	815	-7 938	-100	0*
Äldreboende	-22 875	-24 471	1 596	-36 307	400	-26 594
Hemtjänst o korttid	-13 949	-14 861	912	-21 092	1200	-19 683
Hemsjukvård mm	-8 047	-8 400	353	-12 400	200	-15 221
Funktionsnedsättning	-23 582	-22 748	-834	-36 921	-2 800	-27 014
IFO	-17 509	-16 306	-1 203	-26 259	-1 800	-24 872
Måltid och lokalvård	-11 015	-11 867	852	-17 700	100	0*
Gemensamt	-2 083	-1 493	-590	-2 738	-500	-26 451
Totalt	-219 566	-225 198	5 632	-47 222	-4 500	-332 895

* Under 2015 redovisades Vuxenutbildningen, kultur, bibliotek och gemensam administration under en post övrigt. I ovanstående tabell på raden för Gemensamt. Måltid och lokalvård var utfördelad på övriga verksamheter.

Tabellen ovan visar i tur och ordning: nettokostnaderna för perioden, budgeten för perioden, förvaltningens prognostiserade nettokostnad för helåret samt förväntad avvikelse mot helårsbudget. Sista kolumnen visar den totala nettokostnaden föregående år.

Budgeten för nämnden bygger på den befolkningsprognos som låg till grund för budgetbeslutet i kommunfullmäktige i juni 2015. Avvikelser från den ska regleras i årsbokslutet 2016 genom att medel flyttas till/från den ofördelade budgeten hos kommunstyrelsen. I prognoserna ovan är denna reglering ej medräknad, utan den förväntade prestationsregleringen (50 procent) mellan nämnden och den ofördelade budgeten hos kommunstyrelsen, redovisas i texten nedan för varje verksamhet.

Det innebär ett prognosticerat resultat på - 4,5 miljoner kronor. Det är något bättre än nämndens aprilprognos (underskott på 5 800 tkr).

Förskola

Förskolan prognostiserar ett underskott för helåret med -2 100 tkr. Samtliga ansvar i verksamheten drar över gällande lönekostnader. Anledningar till den ökade bemanningen har varit att en större grupp barn inskrivits för längre vistelsetid om dagen än vad som budgeterats för. Barn med längre vistelsetid genererar högre barnpeng, och budgeterad barnpeng har därmed täckt färre barnantal än kommunen har, därav prestationstillskottet nedan. Underskottet kan dels förklaras av att vårdnadsbidraget ej utfasats ännu. Den största delen av underskottet kommer av barnomsorg för kvällar-nätter-helger som helt finansieras utav förskolans ram och befintlig budget. I prognostiserad prestationsreglering från KS avseende helåret skall verksamheten tillföras 1 370 tkr. Underskottet landar efter regleringen på -730 tkr.

Fritidshem

Fritidshem prognostiserar ett underskott för helåret med -800 tkr. Samtliga ansvar i verksamheten drar över gällande lönekostnader. Anledningar till den ökade bemanningen har varit att fler barn vistas längre tider på fritidshem vilket kräver ökad bemanning under längre tider. Det kan också råda en viss del av snedfördelning av lönekostnader där fritidshemspersonal arbetar i högre grad mot verksamheten grundskola än vad lönekostnader belastar densamma. I prognostiserad prestationsreglering från KS avseende helåret skall verksamheten tillföras 360 tkr. Underskottet landar efter regleringen på -440 tkr.

Grundskola F-9

Grundskolan prognostiserar ett nollresultat för helåret. Samtliga ansvar i verksamheten drar över gällande lönekostnader. Anledningar till den ökade bemanningen har varit statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder, lågstadiesatsningen samt ökat elevunderlag inför hösten. Bidragens storlek har ökat för 2016. Förskoleklass gör ett underskott men kompenseras av ett överskott för övriga grundskolan. Högstadiet visar en positiv prognos p.g.a sökta bidrag för vt16 från Migrationsverket avseende asylsökande barn. I enlighet med försiktighetsprincipen⁸ har ej bidraget för ht medtagits då det råder osäkerhet

⁸ Principen innebär att försiktighet skall iakttas vid värdering av tillgångar. Värdering får inte byggas på allt för osäkra antaganden.

kring bidragets storlek eftersom elever kan beviljas PUT⁹ närhelst. I prognostiserad prestationsreglering från KS avseende helåret skall verksamheten tillföras 900 tkr.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan prognostiserar ett överskott för helåret med +1 200 tkr. Överskottet kommer sig främst av minskade inköp och lägre kostnader för köpt verksamhet. Prognos och budgetering för köpt gymnasieverksamhet försvåras av skiftande kostnader beroende på vilken inriktning eleven väljer att gå. En studieförberedande linje tenderar att kosta mindre än en inriktad utbildning. Förvaltningen måste ändå ta höjd för de eventuellt högre utbildningskostnaderna och därför kan resultatet variera kraftigt mellan terminer och från år till år. Även IM visar en positiv prognos p.g.a sökta bidrag för vt16 från Migrationsverket avseende asylsökande barn. I likhet med ovan har försiktighetsprincipen iakttagits och ev. bidrag för ht16 ingår ej i prognosen. I prognostiserad prestationsreglering från KS avseende helåret skall verksamheten tillföras 430 tkr. Överskottet landar efter regleringen på 1 630 tkr

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen prognostiserar ett överskott för helåret med +500 tkr. Detta beror till sin helhet på lägre kostnader för köpt verksamhet. Det har varit en lägre efterfrågan på utbildning än budgeterat.

Fritid/kultur

Fritid och kultur prognostiserar ett underskott för helåret med -100 tkr. Underskottet kommer sig främst från uppskattad framtida kostnad detta år för underhåll av Sjuhäradsleden vilket ej budgeterats för, samt att verksamheten bibliotek drar över i budget avseende litteraturinköp och övriga kostnader.

Äldreboende

⁹ Med PUT avses permanent uppehållstillstånd. Efter att eleven fått permanent uppehållstillstånd kan bidraget ej längre sökas.

Totalt visar äldreboendet f.n. en positiv prognos på +400 tkr, men p.g.a. av lägre beläggning under året kan det bli aktuellt med en återbetalning av prestationsersättning. Hur stor den kan komma att bli är svårt att bedöma i nuläget. Verksamheten har haft höga personalkostnader under perioden med anledning av hög korttidssjukfrånvaro.

Hemtjänst o korttid

Verksamheten visar f.n. en positiv prognos på +1 200 tkr, delvis beroende på ökade intäkter genom försäljning av korttidsplatser till annan kommun. P.g.a. av lägre beläggning under året kan det dock bli aktuellt med en återbetalning av prestationsersättning. Hur stor den kan komma att bli är svårt att bedöma i nuläget.

Hemsjukvård mm

Verksamheten visar en positiv prognos på +200 tkr, vilket är bättre än föregående år bl.a. eftersom verksamheten inte anlitat bemanningsföretag avseende sjukskötersketjänster under sommaren. Bemanningkravet har dock ej täckts fullt ut i sommar, utan har förstärkts internt med två undersköterskor.

Funktionsnedsättning

Verksamhet funktionsnedsättning visar en prognos på - 2 800 tkr. Verksamheten har fått en ökad budget med 3 000 tkr för volymökningar som skedde 2015, men de täcker inte upp för årets volymökningar. Underskottet förklaras med volymökning inom Serviceboende och Daglig verksamhet där verksamheten tvingats köpa plats av privata utförare. Dessutom har antalet "20-timmars ansvar" inom insatsen Personlig assistans ökat, vilket ger ett underskott på -500 tkr. Verksamheten har haft stora problem att hitta personal, vilket har tvingat verksamheten att anlita bemanningsföretag till en extra kostnad på 600 tkr.

IFO

IFO-verksamheten exklusive flyktingverksamheten visar en negativ prognos på - 2 700 tkr. Underskottet beror till största delen på ökade kostnader för köpta platser samt ökade personalkostnader. Ökningen för personalkostnader beror på

hög personalomsättning som orsakar verksamheten en tröghet, med kompetensbortfall och upplärningstider. Flyktingverksamheten visar en positiv prognos på +900 tkr och bidragsintäkter från Migrationsverket har uppbokats i enligt försiktighetsprincipen. Totalt gör detta att hela verksamheten IFO visar en negativ prognos på -1 800 tkr.

Måltid o Lokalvård

Verksamheten Måltid och lokalvård prognostiserar ett överskott för helåret med +100 tkr. Lokalvård prognostiseras ett litet minus p.g.a högre personalkostnader jmf budget. Bollegården prognostiserar ett minus dels p.g.a vetskap om ökade kostnader i december samt högre personalkostnader än budget. Detta förklaras bland annat av att restaurangen håller öppet alla årets dagar, kundunderlag varierar framför allt på helger vilket är svårt att förutse. Detta genererar i flera fall lägre intäkter jmf kostnader. Måltid skola och förskola prognostiserar ett större överskott p.g.a lägre kostnader för livsmedelsinköp och förbrukningsvaror.

Gemensamt

Med gemensamt avses hela eller delar utav verksamheter som placerats på centrala ansvar. Verksamheterna är bl.a. nämnd- och styrelseverksamhet, viss kulturverksamhet, gemensamma fastigheter och gemensamma verksamheter. Verksamheten visar en prognos på underskott med -500 tkr, främst beroende på ökade personalkostnader.

3.2.1 Nämndens arbete med att nå ekonomisk balans

Bildnings- och omsorgsnämnden har under året brottats med underskott. Nämnden beslutade 2016-05-17 att äska om 4, 6 miljoner kronor i tilläggsanslag med anledning av fler köpta platser än budgeterat inom individ och familjeomsorgen. Kommunstyrelsen beslutade 2016-06-20 att tilldela Bildnings- och omsorgsnämnden 2,4 miljoner kronor samt ådrog åt nämnden att redovisa åtgärder för en ekonomi i balans. Nämnden har 2016-08-23 antagit en åtgärdsplan. Underskottet fanns då framförallt inom verksamheterna fritidshem, individ och familjeomsorg samt funktionsnedsättning. Inför budget 2016 hade

nämnden inte medräknat de behov av placeringar som blivit en verklighet inom Individ- och familjeomsorgen. Nämnden tog heller inte med i beräkningen de ökade kostnader som uppstått med anledning av fler brukare inom området funktionsnedsättning och den brist på möjlighet att genomföra beslut i hemkommun.

Riskbedömningar är genomförda i de verksamheter som är föremål för förändring med anledning av en budget i balans.

3.3 Investeringar

Tabell 12. Investeringar för bildnings- och omsorgsnämnden 2016

(tkr)	Utfall jan-aug	Budget 2016	Prognos 2016	Differens
Samlingsanslag - BON	-647	-1 300	1 300	0
Totalt	-647	-1 300	-1 300	0

4. Prestationer

Tabell 13. Budgeterade prestationer för Bildning- och omsorgsnämnden 2016

	Prognos 2016	Budget 2016	Förän- dring	Utfall 2015
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	518	520	-2	522
- varav köpt verksamhet	35			37
- såld verksamhet	20			10
Antal barn i pedagogisk verksamhet				6
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	135	124	11	123
- varav köpt verksamhet	30			27
- såld verksamhet	3			2
Antal elever i grundskola år 1-9 (folkbokförda i Bollebygd)	1 055	1 031	24	999
- varav köpt verksamhet	186			194
- varav grundsär	8			6
- såld verksamhet	36			24
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	495	448	47	462
- varav köpt verksamhet	114			110
- såld verksamhet	13			9
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	317	278	39	305
- varav i egen regi	12			10
- varav gymnasiesär	7			6
- såld verksamhet	1			
Antal hemtjänstärenden	119	124	-5	120
- i egen regi	119			115
- i extern regi	0			4
Antal boendeplatser ÄO	68	77	-9	72
- demensboende	26			30
- somatisk boende	35			36
- korttidsboende	7			6
Volymer LSS				
- personlig assistans enl. 9§ 2 LSS	2			2
- ledsagarservice enl. 9§ 3 LSS	13			14
- kontaktperson enl. 9§ 4 LSS	24			23
- avlösarservice enl. 9§ 5 LSS	2			1
- korttidsvistelse utanför hemmet	10			7
- korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år	2			3
- boende barn/ unga	5			6
- boende vuxna	15			13
- daglig verksamhet	23			24

Kommentar LSS: Pers ass 1/1 – 31/8 1091 timmar.

5. Personal

5.1 Personalstatistik

Tabell 14. Personalstatistik

	Jan - aug 2016			Jan - aug 2015		
	Kvinno	Män	Total	Kvinno	Män	Totalt
	r		t	r		
Antal tillsvidareanställda	444	59	503	403	48	451
Antal visstidsanställda	51	10	61	44	15	59
Antal timavlönade (timmar)	57 131	941	78 072	48 895	17 712	66 607
Övertid/fyllnad/mertid (timmar)	4 937	708	5 645	6 000	677	6 677
Andel tillsvidareanställda m. heltid (%)	81,5	91,5	82,7	79,2	89,6	80,3
Sjukfrånvaro (%)	9,0	7,5	8,8	7,7	4,2	7,2
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	50,4	43,2	49,5	36,4	29,3	35,8
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	5,1	8,4	5,9	4,4	6,0	4,8
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	9,6	7,7	9,4	8,7	2,5	7,8
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	10,0	6,0	9,6	8,1	5,4	7,8

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 52 personer jämfört med motsvarande period 2015, från 451 personer till 503 personer. Den största ökningen har skett inom skola, funktionsnedsättning och äldreomsorg. Inom funktionsnedsättning är det fler brukare samt att några brukare har bedömts ha större behov. Inom skola är det framförallt volymökning och statsbidrag som föranlett ökningen. Inom äldreomsorgen har den ökade grundbemanningen samt statsbidrag föranlett fler anställningar. Inom samtliga verksamheter har det varit mycket svårt att rekrytera. Förvaltningen har därför valt att i större omfattning tillsvidareanställa medarbete, för att försöka öka attraktionen för tjänsterna. En ökad grundbemanning innebär fler anställda dock har inte timmarna minskat i samma omfattning med anledning av den höga sjukfrånvaron.

Antalet timmar utförda av timavlönade är 78 072, en ökning med 11 465 timmar jämfört med augusti 2015. Största ökningen återfinns på Bollegårdens

äldreboende (ökning med 6 574 timmar) följt av måltid och lokalvård (ökning 3 141 timmar). Timavlönad personal används ofta vid korttidsbemanning, exempelvis vid sjukfrånvaro och vård av barn.

Timanställning har en koppling till sjuktalen. De enheter som har minskat timanställningen har en lägre, eller minskad sjukfrånvaro. De enheter som lyckas med en minskning av timanställda har ett strukturerat arbete med ökad grundbemanning och vikarieanskaffning exempelvis förskoleområde 2. För information om förvaltningens sjukfrånvaro, se mål 8.

5.2 Kompetensförsörjning

Att möta framtiden med rätt kompetens är en av de största utmaningarna för en personaltät organisation och i allra högsta grad en strategisk fråga. Forskning visar att den viktigaste faktorn för organisationers framgång är medarbetarnas förmåga att lösa de uppgifter de står inför (Anttila, 2005). Genom att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning kan förvaltningen utveckla och säkerställa den förmågan hos medarbetarna. Verksamhetsstrategier behöver tas fram för att tydliggöra det som idag gör att Bollebygds kommun anses vara en attraktiv arbetsgivare, och för att identifiera vad som behöver utvecklas för att stärka kommunens varumärke och attraktivitet. Viktiga faktorer kan vara en bra lön, trygghet i anställningen, rimliga arbetskrav, hög grad av inflytande, möjlighet till utveckling och lärande, stöd från chefer och kollegor, balans i och utanför arbetet och karriärmöjligheter. Det flesta av nämndens verksamhetsområden har sk bristyrken¹⁰ såsom kockar, undersköterskor, sjuksköterskor, socialsekreterare, förskollärare, specialpedagoger, lärare och biståndsbedömare.

Förvaltningen har inlett arbetet med att ta fram en rekryteringsstrategi, se mål 1. I enlighet med detta mål ska arbetsgivaren parallellt med ordinarie rekrytering även arbeta långsiktigt genom att identifiera prioriterade kompetensområden.

¹⁰ Arbetsförmedlingens prognos "Var finns jobben – juni 2016"

5.2.1 Ledarutveckling

Förvaltningen har idag en chefsgrupp med vitt skilda erfarenheter av ledarskap. För att så långt det är möjligt kunna möta de behov av kompetensutvecklingsinsatser som finns hos förvaltningens chefer genomfördes i slutet av 2015 en inventering där cheferna skattade sina upplevda behov av kompetensutveckling i rollen utifrån ett antal behovsområden. Med utgångspunkt i den inventeringen planeras flertalet utbildningsinsatser under 2016 såväl internt som externt.

Forumet chefsdialog där samtliga chefer i kommunen deltar kommer under 2016 att genomföras vid fem tillfällen, omfatta åtta halvdagar och behandla olika teman, exempelvis ekonomi och upphandling, verksamhetsutvecklande lönesättning, arbetsrätt, offentlighet och sekretess, organisatorisk och social arbetsmiljö samt samverkan.

De chefer som är nya i sin roll kommer att genomgå en grundläggande arbetsmiljöutbildning. Under 2016 kommer de chefer som inte deltog vid utbildning i rekrytering att ges möjlighet till motsvarande kompetensutveckling.

Nyanställda chefer kommer även under 2016 att erbjudas chefshandledning av extern handledare i enlighet med kommunens kompetensförsörjningsplan. Handledning kan också erbjudas chefer som inte är nyanställda utifrån uppkomna behov.

Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete omfattar all hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt LSS. Föreskriften och allmänna rådet fokuserar på hur ett systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas och anger att det är vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS som ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten.

Syftet med ledningssystemet är att kontinuerligt och långsiktigt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet genom ett systematiskt kvalitetsarbete. Alla chefer inom verksamhetsområdet ska arbeta med att utveckla kvalitetsarbetet i sina enheter.

Alla förskolechefer och rektorer som kommunen anställer måste ha pedagogisk insikt, som de ska ha skaffat sig genom både utbildning och erfarenhet. Skolhuvudmännen är skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning, rektorsutbildningen, eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen är inte obligatorisk för förskolechefer eller andra i ledande befattning, men utbildningen är öppen även för dem. I Bollebygds kommun är målsättningen att samtliga förskolechefer och rektorer går rektorsprogrammet. Inför 2016 finns en förskolechef som påbörjar programmet. Övriga förskolechefer/rektorer har genomgått den statliga befattningsutbildningen.

Några chefer inom förvaltningen kommer att delta i ledarskapsutbildningar i samverkan med Göteborgsregionen (GR). Det är bl.a. Utveckling av grupp och ledare-UGL samt ledningssystem för kvalitetsarbete inom LSS.

En förskolechef kommer att delta i den statliga satsningen fortbildning för förskolechefer - pedagogiskt ledarskap i förskolan som är på 7,5 högskolepoäng.

Ledare från förvaltningen kommer att delta i ett salutogent nätverk för ledare. Nätverket ses som en viktig del i spridandet av det salutogena förhållningssättet. Ledarna är viktiga för att sprida ett förhållningssätt som ger begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet för först och främst brukarna, men också för personal.

Insatser

En tvådagars chefsutbildning inom ledarskap, ekonomi, offentlighet, sekretess och arbetsrätt genomfördes under våren. Samtliga chefer i förvaltningen deltog vid utbildningen. Under våren gavs även kompetensutveckling för chefer i ny arbetsmiljölagstiftningen inom organisatorisk och social arbetsmiljö. Även vid detta tillfälle deltog samtliga chefer.

Utöver dessa kommungemensamma satsningar har flera av förvaltningens chefer påbörjat chefshandledning under perioden. En förskolechef går rektorsprogrammet, två chefer har under perioden gått UGL (utveckling grupp och ledare), en chef har gått en vidareutveckling efter UGL. En förskolechef har läst

utbildningen ” Förskolechefers pedagogiska ledarskap”, och en chef inom område funktionsnedsättning har gått en utbildning kring systematisk kvalitetsarbete.

Samtliga chefer har haft, erbjudits eller påbörjat enskild chefshandledning.

Fem av förvaltningens chefer medverkade i augusti på en introduktionsutbildning för nya chefer med fokus på personalfrågor. Utbildningens innehåll berörde bland annat arbetsrätt, rekrytering, samverkan, arbetsmiljö, rehabilitering och lönebildning.

Uppföljning, utvärdering och analys

Chefer är nyckelpersoner i vår organisation. För att kunna vara en bra chef behövs förutsättningar. Förutsättningarna är bl.a. rimlighet och tydlighet i chefsuppdraget. Det måste vara rimliga förväntningar och förutsättningar för att möjliggöra uppdraget som chef. Genom utbildningar och handledningar ges en del av förutsättningarna.

5.2.2 Medarbetarutveckling

Natur- och teknikutbildning

NT-utveckling är en statlig satsning för lärare som undervisar i den fyra naturvetenskapliga ämnena, biologi, fysik, kemi och teknik. Kommunen har utsett två NT-utvecklare, en inom förskolan och en inom grundskolan. Dessa håller i nätverk med det kollegiala lärandet som grund. Syftet är att öka elevernas måluppfyllelse i samtliga NT-ämnen genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen. Den statliga satsningen kommer att pågå även under 2016.

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppdraget fortsätter och avslutas i december 2016.

Aktionsforskning

I förskolan har man beslutat sig för att använda aktionsforskning som en metod i det systematiska kvalitetsarbetet. Aktionsforskning är ett sätt att få kunskap om sin egen praktik och därigenom förutsättningar för att förändra densamma.

Utgångspunkten tas i den praktiska verksamheten. Aktionsforskning innefattar alltså en relation mellan tänkande om och handlandet i praktiken.

Under 2014 utbildades åtta förskollärare i samarbete med Göteborgs universitet. Hösten 2015 påbörjade en andra omgång av förskollärare sin utbildning. Den kommer att sträcka sig fram till sommaren 2016.

Uppföljning, utvärdering och analys

Åtta förskollärare har avslutat sin utbildning i aktionsforskning. Samtliga blev godkända i kursen och har därmed verktyg för det systematiska kvalitetsarbetet ute i arbetslagen och på enheterna.

Förskoleklass och fritidshem

Verksamheten i förskoleklasser och fritidshem runt om i landet ser väldigt olika ut idag och likvärdigheten i utbildningen behöver öka. Skolverket har lämnat över förslag till förtydligande i läroplanen till regeringen. De nya läroplanstexterna, som är direkt riktade till förskoleklassen och fritidshemmet, ska ge en ökad förståelse för uppdraget att stödja elevers utveckling och lärande och tydligare ange vilket innehåll undervisningen ska ha.

Likvärdigheten behöver även öka när det gäller övergången från förskolan till skolan. De nya läroplanstexterna ska ge en ökad förståelse för uppdraget att lämna över information vid övergångar.

Uppföljning, utvärdering och analys

Nätverket för pedagoger i förskoleklass fortsätter även i år. Grunden för träffarna under hösten är de nya läroplanstexterna. Gruppen är helt ny då samtliga skolor har organiserat så att legitimerad lärare har förskoleklassen och ska följa klassen vidare under ett eller två år.

Tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad har ett kompetensutvecklingsprogram lagts upp för fritidshemmen – Fritidshemmet i fokus. Satsningen startar i september 2016 och ska hålla på fram till 2018.

Utgångspunkten är här de nya läroplanstexterna för verksamheten och syftet med satsningen är att stärka och tydliggöra fritidshemmens viktiga roll i barns utveckling och lärande.

Yrkesrollsutveckling för personliga assistenter

Yrket personlig assistent låter sig inte beskrivas i generella termer, eftersom uppdragen är varierande. Genom olika utbildningsinsatser kommer område funktionsnedsättning att verka mot målen att stärka assistenten i sin yrkesroll och att tydliggöra innebörden av ett professionellt förhållningssätt.

Uppföljning, utvärdering och analys

Yrkesrollsutbildning har genomförts under våren och ytterligare insatser kommer att genomföras under hösten. Bland annat ska ett dokument tas fram där yrkesrollen beskrivs utifrån lagstiftning och uppdrag och också vad som gäller för personliga assistenter anställda i Bollebygds kommun.

Äldres behov i centrum, ÄBIC

ÄBIC är en modell för att stödja utvecklingen av ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt där ett nationellt fackspråk används tillsammans med dokumentation av äldres behov utifrån ICF¹¹ inom äldreomsorgen. ÄBIC tydliggör den enskildes behov i handläggning, genomförande och uppföljning. Den äldres egen uppfattning om sina aktuella En större satsning av implementeringen påbörjas under 2016 med mål att vara genomfört 2018. Under 2016 kommer processledare att utbildas från område individ och familj, äldreomsorg samt område funktionshinder.

Uppföljning, utvärdering och analys

Processledare har utbildats och arbetet med att implementera ÄBIC är i gång. Ett verksamhetssystem som stöder utredningsmodellen är inköpt och installeras under hösten. Socialstyrelsen kom under 2016 ut med ett nytt övergripande begrepp IBIC, Individens behov i centrum, där även område funktionsnedsättning samt

¹¹ ICF -Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa. Denna klassifikation är en svensk version av International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) som utgivits av Världshälsoorganisationen (WHO) i november 2001. Klassifikationens övergripande mål är att erbjuda en struktur och ett standardiserat språk för att beskriva funktionstillstånd och funktionshinder i relation till hälsa.

utredningar rörande vuxna ska ingå. Förvaltningen har tillsatt en styrgrupp i det fortsatta arbetet med IBIC.

Social dokumentation inom äldreomsorgen och område funktionsnedsättning

Dokumentation inom socialtjänsten är av vikt för att säkerställa kvalitén och rättssäkerheten för våra brukare och boende. Bildning och omsorgsförvaltningen kommer fortsätta utvecklingsarbetet med social dokumentation som påbörjats 2015. Arbetet med att utveckla och utbilda inom området social dokumentation är fortlöpande inom socialtjänstens samtliga verksamheter.

Uppföljning, utvärdering och analys

Inom område funktionsnedsättning kommer verksamhetens pedagoger gå en utbildning rörande socialdokumentation. De kommer därefter ha ansvar att fortbilda övriga medarbetare inom området. Område äldreomsorg kommer fortsätta utveckla social dokumentationsombud i de gemensamma träffarna. Under hösten kommer de dokumentationsombud som berörs av första steget av ÄBIC introduceras.

Läslyftet

Läslyftet är en fortbildning i språk-, läs- och skrivdidaktik för lärare som bygger på kollegialt lärande. Läslyftet syftar till att öka elevers läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen. Första omgången avslutas juni 2016. Därefter ansöker Bollebygdskolans 7-9 för fortsättning läsåret 2016/2017.

Uppföljning, utvärdering och analys

Kommunen fick inte nya anslag för att fortsätta satsningen med statliga medel. Bollebygdskolans

7-9 har dock valt att fortsätta på egen hand med stöd av förstelärare och skolläring. Läslyftet har tagit mycket tid i anspråk för alla deltagande enheter, men åsikten har varit att det utgjort en viktig och bra satsning från kommunens sida.

Ombudsroller i äldreomsorgen

Äldreomsorgen kommer att arbeta med att tydliggöra ombudsroller inom verksamheten. Detta för att använda de olika professionerna i verksamheterna samt deras kunskap vid kompetensutveckling och utveckling av omvårdnadsrollen.

Uppföljning, utvärdering och analys

Pågående arbete med smärtskattning, aktivitet, rehabilitering, social dokumentation, inkontinens, larm kris och brand samt webbaserade utbildningar. En utmaning är att håll sig till ett tema och ta fram några aktiviteter kring detta. Arbetet med rollfördelning för ombudsroller fortsätter under hösten.

Jämlik strokevård

På uppdrag från regionen har Närvårdssamverkan Södra Älvsborg utformat utbildning gällande jämlik strokevård, för samtliga huvudmän inom Västra Götalandsregionen (sjukhus och primärvård) och kommunerna. Det innebär att samverkan mellan huvudmännen om omhändertagande av patientgruppen skall ske på ett optimalt sätt.

Uppföljning, utvärdering och analys

Temabaserad utbildning på central nivå med framtagande av mål och aktivitetsplan att arbeta med på hemmaplan. Behov av forum för samarbete, ansvarsfördelning, uppföljning och utvärdering. Arbetet kommer att påbörjas under hösten.

Delegering

För att kunna delegera hälso- och sjukvårdsuppgift behöver den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ständigt utbilda och delegera ny omvårdnadspersonal. Utbildningsinsatser rörande delegering är fortlöpande och sker enligt rutin. Samtliga delegationer gäller högst ett år och ska förnyas genom ny kunskapstest. Krav finns innan en person är delegeringsbar.

Uppföljning, utvärdering och analys

Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen dvs sjuksköterskor och fysioterapeuter utbildar kontinuerligt omvårdnadspersonal och personliga assistenter på enheter där delegerade arbetsuppgifter förekommer. Inom äldreomsorgen planeras all omvårdnadspersonal in för utbildningen en gång per år enligt befintligt rutin. Verksamhetscontroller tar månadsvis fram underlag avseende delegerade omvårdnadspersonal för äldreomsorg och personliga assistenter för område funktionsnedsättning. Utmaning är de personer som idag inte har rätt förutsättningar för delegering. Förutsättningar kan handla om utbildning, kompetens, förmåga mm.

Inkontinens äldreomsorg

Bollebygds kommun deltog i en studie om inkontinens med FoU Sjuhärad och Högskolan Borås. Studien har mynnat ut i en föreläsning för samtlig personal inom förvaltningen. Under 2016 kommer personalen på respektive enhet, utveckla arbetet i sin verksamhet, utifrån de resultat som redovisats i studien.

Uppföljning, utvärdering och analys

Systematiskt kvalitetssystem och förbättringsarbete med hjälp av PDSA- hjulet, sker under hösten.

Nyanställd personal

Nyanställd personal kommer vid ett tillfälle under året att erbjudas möjlighet att delta på en kommungemensam introduktion.

Uppföljning, utvärdering och analys

Samtliga nyanställda inom förvaltningen har bjudits in att delta vid den kommungemensamma introduktionsdagen för nyanställda som genomförs den 27 september.

5.2.3 Rekrytering

I det arbete som genomförs under året avseende strategisk kompetensförsörjning kommer rekrytering och attraktivitet som arbetsgivare att vara en viktig del.

Under 2015 utbildades förvaltningens chefer i rekrytering i samband med ett chefsdialogtillfälle. Under 2016 kommer de chefer som inte deltog vid detta tillfälle att ges möjlighet till motsvarande kompetensutveckling.

Uppföljning, utvärdering och analys

Under första halvåret har förvaltningen rekryterat knappt 80 nya medarbetare totalt. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 25 anställningar mellan 1 januari och 31 augusti. De områden som nyanställt flest medarbetare under perioden är samtliga skolor med totalt 28 nya medarbetare, förskolorna har rekryterat totalt 14 nya medarbetare, äldreomsorgen har anställt 12 nya medarbetare, område funktionsnedsättning har anställt 11 nya medarbetare och individ- och familjeomsorgen 9 nya medarbetare.

Under våren rekryterades enhetschef för det kommande boendet för ensamkommande barn och under sommaren har enhetschef för boende inom område funktionsnedsättning rekryterats. Förvaltningen har i nuläget inga vakanta chefstjänster.

I april deltog representanter från förskolorna och HR-avdelningen på en professionsdag för lärar- och förskolelärarstudenter på Högskolan i Borås för att marknadsföra Bollebygds kommun som en attraktiv arbetsgivare. Individ- och familjeomsorgen planerar att, till hösten synas i ett specialnummer i Göteborgsposten riktat mot socionomer som ett led i att marknadsföra kommunen som arbetsgivare. Även inom område funktionsnedsättning har representanter från verksamheten besökt skolor för att knyta kontakter med studenter som potentiella framtida medarbetare.

De tjänster som förvaltningen har haft problem med att få sökande med rätt kompetens till är socialsekreterartjänster som innebär myndighetsutövning, tjänster inom område funktionsnedsättning och i viss mån förskollärare. Kommunen behöver fortsatt arbeta aktivt för att vara en attraktiv arbetsgivare för att i högre utsträckning kunna säkra framtida kompetensförsörjning.

Nyanställda chefer fick i augusti kompetensutveckling inom området rekrytering i samband med en introduktionsutbildning i personalfrågor.

5.3 Mångfald och jämställdhet

Målet för jämställdhetsarbetet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Inom Bildnings- och omsorgsnämnden råder en snedfördelning mellan anställda kvinnor och män. Inom nämnden finns av tradition de kvinnodominerade yrkena. Om fler män började arbeta inom kvinnodominerade yrken skulle framtida arbetskraftsbehov inom exempelvis vård och omsorg lättare kunna mötas. Kommuner spelar en central roll för jämställdheten i samhället som ansvariga för grundläggande välfärd och service, som arbetsgivare och som normbildare. Med maskulinitetsnormer menas föreställningar om hur män är och bör vara. Under 2016 kommer SKL att ha ett fokus på jämställdhetsarbetets inriktning mot män, pojkar och maskulinitetsfrågor. Bollebygds kommun behöver följa upp de resultat och insatser som kommer utifrån projektet. Bollebygds kommun arbetar aktivt med att mångfald och jämställdhet ger en återspeglning av samhället. Detta kommer bland annat ske vid rekrytering då mångfaldsperspektivet beaktas, både vad gäller kön, etnisk och kulturell bakgrund.

En jämställdhetsplan ska enligt diskrimineringslagen (3 kap. 13 §) tas fram vart tredje år, och en ny jämställdhets- och mångfaldsplan för Bollebygds kommun ska tas fram under 2016. Enheterna kommer under året att arbeta med aktiviteter utifrån den nya planen.

Uppföljning, utvärdering och analys

Andelen anställda med heltidstjänster har ökat med 2,4 procentenheter jämfört med föregående år och ligger nu på 82,7 procent. Fördelningen av män och kvinnor är alltså mycket ojämn i förvaltningen, även om andelen män ökat något i jämförelse med föregående år.

Vid rekrytering inkluderas alltid en formulering i annonstexten om jämställdhet och mångfald i enlighet med kommunens jämställdhets- och mångfaldsplan.

5.4 Arbetsmiljö och hälsa

Ett aktivt och systematiskt arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete bedrivs löpande inom förvaltningen, t ex tillbuds- och arbetsskaderapportering, riskbedömningar, skyddsronder och hälsofrämjande aktiviteter. Hälsoinventeringar på grupp- och individnivå genomförs 2016, och under året kommer flertalet kompetensutvecklingsinsatser att genomföras för chefer, bland annat avseende ledarskap samt specifikt inom arbetsmiljöområdet.

Återkommande utbildningsinsatser för förvaltningens medarbetare är exempelvis hjärt- och lungräddning och brandsäkerhet. Medarbetare inom flera av förvaltningens enheter har under 2015 fått utbildning i stresshantering, något som är planerat för ytterligare arbetsgrupper under 2016.

Medarbetar- och ledarenkät genomfördes under 2015 och baserat på analys av resultatet och identifierade behov har aktiviteter genomförts i förvaltningens verksamheter. De behov som kvarstår kommer arbetsgrupperna att arbeta vidare med under 2016.

Ett utredningsuppdrag har lämnats med anledning av den ökade sjukfrånvaron och ett kommungemensamt utvecklingsarbete i projektform kommer att bedrivas under året.

Under 2016 kommer en ny föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö, som skall implementeras i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den träder i kraft i mars 2016 och reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling.

Uppföljning, utvärdering och analys

Arbetsmiljöverket har besökt två förskolor och en skola under 2016 för inspektion. Synpunkter som har åtgärdats har varit bl.a. ventilation, rutiner för vikarieanskaffning.

Samtliga enheter arbetar med riskbedömningar inför förändringar aktuellt nu i delårsrapporten är riskbedömningar för de åtgärder som beslutats för en budget i balans. De riskbedömningarna kommer att delges nämnden såsom anmälningsärenden. Gemensamt för riskbedömningarna är oron för psykisk ohälsa i samband med en ökad arbetsbelastning som kommer av en lägre personaltäthet. Det är då viktigt med strukturer och prioriteringar.

Tillbud och arbetsskador

Under perioden har 60 tillbud rapporterats in från förvaltningen. Tillbudena kan grupperas enligt följande:

Tabell 15. Tillbud under perioden

Verksamhet	Fysisk arbetsmiljö	Hot/våld	Organisatorisk och social arbetsmiljö	Övrigt	Tot.
Förskola	5	2	6		13
Skola/fritids	6	2	5		13
Måltid/lokalvård	7				7
IFO		1			1
Omr funktionsneds.		10			10
Äldreomsorg		11	4		15
Bibliotek		1			1
Totalt	19	27	15		60

Fem arbetsskador har anmälts; ett färdolycksfall, en hot-och våldssituation, en brännskada, en fotskada och en ryggskada som skedde i samband med förflyttning av brukare.

För mer information om förvaltningens arbete med arbetsmiljö och hälsa, se mål 8.

6. Årets verksamhet i övrigt

6.7.1 IT och IKT

Det sker kontinuerliga förändringar inom bildning och omsorgsförvaltningens olika verksamheter. Nya arbetsmetoder behöver nya tekniska lösningar och tillträde till nya arenor. Här behöver vi vara öppna för förändringar och krav både nationellt som lokalt. Kommunens IT-råd är navet för utveckling och strategi i frågor gällande området.

Insatser

Arbete är påbörjat med mobil hemsjukvård, att på plats ute hos patienterna få tillgång till bl.a. hälso- och sjukvårdsjournal, Pascal¹², NPÖ¹³ och KLARA/SVPL¹⁴. Planering av applikation av nytt IT- system som ska ersätta KLARA/ SVPL pågår och byts under senare del av året. Det nya systemet heter Samsa och även det, är gemensamt för Västra Götalandsregionens samtliga huvudmän.

Inom skolan har en satsning på Chromebooks¹⁵ gjorts inför skolstarten. Då det är ett mer kostnadseffektivt alternativ, har även samtliga elever i årskurs 6 involverats i en-till-en-satsningen. En ny upphandling ska göras framöver och ska stå klar inför nästa läsår.

6.7.2 Valfärdsbokslut

Västra Götalandsregionen har ett grundläggande uppdrag som innebär att bidra till en god hälsa i hela befolkningen. Ett nedsatt hälsotillstånd har betydelse för varje individs förmåga att kunna delta och engagera sig i samhällsfrågor vilket ytterst blir en fråga om möjligheten till demokratiskt inflytande. Västra Götalandsregionen har tagit fram¹⁶ åtgärder och insatser utifrån det nationella folkhälsopolitiska målet ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”.

¹² Pascal är en applikation för vårdpersonal att förskriva och beställa läkemedel och handelsvaror för patienter som får sina mediciner fördelade i påsar (dospatienter).

¹³ Nationell patientöversikt, NPÖ, gör det möjligt för behörig vårdpersonal att med patientens samtycke ta del av journalinformation som registrerats hos andra landsting, kommuner eller privata vårdgivare

¹⁴ Idag används IT-tjänsten KLARA SVPL inom Västra Götaland för samordnad vård- och omsorgsplanering och omfattar både vård- och omsorgsperspektivet samt betalningsperspektivet.

¹⁵ Chromebook är en dator använder Googles operativsystem Chrome OS

¹⁶ Samling för social hållbarhet – Åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland, september 2013

Kommunfullmäktige har 2010 beslutat att kommunstyrelsen och nämnderna utifrån de elva nationella folkhälsomålen ska välja ut minst två indikatorer för uppföljning och analys. Styrelsens och nämndernas indikatorer och analys sammanställs i kommunens årsredovisning till ett välfärdsbokslut för kommunen. Bildnings- och omsorgsnämnden har beslutat att för 2016 följa följande indikator för uppföljning och analys:

Folkhälsomål 2 – Ekonomiska och sociala förutsättningar

Andel arbetslösa i åldern 18-24 år

Insatser

I Bollebygd finns ett nära samarbete mellan Komvux, socialtjänsten, ungdomsenheten, Arbetsförmedling, Försäkringskassan och Arbetsmarknadsenheten. Tillsammans har man bildat ett team som benämns BUSSA teamet (Bollebygds unga till studier, sysselsättning och arbete.) Till teamet har även ungdomsmottagningen anslutit sig under våren 2016.

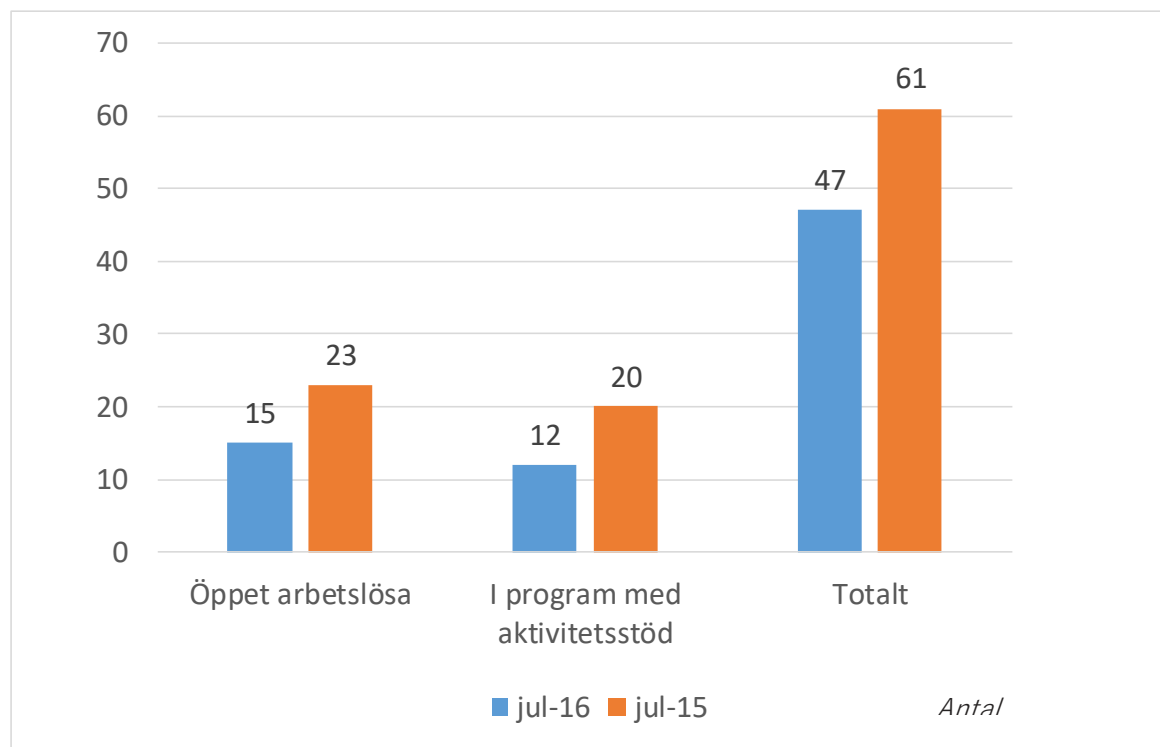
Kommunens Arbetsmarknadsenhet har också deltagit i att ta fram en gemensam ESF ansökan "Ingen lämnas utanför" för Sjuhärad, avseende medel för arbetet med det Kommunala aktivitetsansvaret. Syftet är att ta fram gemensamma rutiner, metoder och riktlinjer i arbetet med att identifiera och aktivera ungdomar i åldern 16-20 år som avbrutit eller ej påbörjat gymnasiestudier.

Både socialsekreterare inom socialtjänst och handläggare inom Arbetsförmedlingen har haft samverkansmöten på Arbetsmarknadsenheten en gång i veckan. Där har man tidigt kunnat fånga upp individer som behövt stöd, sysselsättning och försörjning och därmed förhindrat att personer hamnat "mellan stolarna".

Genom att det också finns en samtalsterapeut inom Resursteamet där Arbetsmarknadsenheten är organiserat, har personer med exempelvis missbruksproblematik och relationsproblematik kunnat få insatser och hjälp med korta väntetider. Ungdomar har ibland ansökt om olika former av insatser som

ungdomsutvecklare på ungdomsgården kunnat verkställa. Sammantaget kan detta ha gjort att ungdomar lättare kommit ut i olika former av sysselsättningar.

Diagram 5. Ungdomsarbetslöshet Bollebygd, Juli 2016 och 2015

Antalet ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret har minskat från 14 personer januari 2016 till 4 personer i augusti 2016.

Öppet arbetslösa i gruppen 16-24 har minskat ifrån 23 personer (juli 2015) till 15 personer (juli 2016). I samma grupp och under samma period har antalet ungdomar i olika program och aktivitetsstöd minskat med 8 personer. I den totala siffran över öppet arbetslösa samt ungdomar i insatser, har siffran sjunkit från 61 ungdomar till 47 ungdomar det vill säga med 14 ungdomar (se diagram s. 11).

Utifrån nämnda siffror, beskrivning av verksamheter samt samverkansformerna i Bollebygd, kan man konstatera att både det förebyggande arbetet och insatserna gentemot arbetslöshet och undersysselsättningar bland ungdomar, fungerar väl i Bollebygds kommun. Ambitionen är att fortsätta förstärka och utveckla arbetet med målet "Fler unga till arbete".

Folkhälsomål 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Andel Gymnasieelever med examen inom 3 år,

Följs upp i årsrapporten

7.3 Ungas inflytande i kommunala besluts- och planeringsprocesser

Kommunstyrelsen och nämnderna ska redovisa två processer där unga kommer medverka och delta i kommunala besluts- och planeringsprocesser under 2016. Bildnings- och omsorgsnämnden har för 2016 valt processerna:

Planering och genomförande av School's out, en drogfri skolavslutning.

Följs upp i årsrapporten

Planering och byggnation Bollebygds skolan F-6

Insatser

Elevernas delaktighet i processen innebär bland annat att de ska prova tre olika stolar till den nya skolan och får rösta på den de tycker är bekvämast. Deras åsikter kommer att ligga till grund för valet av elevstol. Under hösten 2016 kommer eleverna att få vara med att utforma den konstnärliga utsmyckningen på skolan. Arbetet fortsätter sakta men säkert, med både små och stora beslut.

6.7.4 Arbetskläder

Budgetmedel har tilldelats bildnings- och omsorgsnämnden för att bekosta arbetskläder. En fortsatt satsning genomförs. För personal i vård och omsorg finns det en reglering i Socialstyrelsens föreskrift "Basal hygien i vård och omsorg" kring arbetskläder. Arbetskläder får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock även bäras vid färd mellan dessa. En svårighet har varit att lösa tvätthantering av arbetskläderna. Den uppgiften har slutligen kunnat genomföras med att en person dagligen tvättar och sorterar de rena arbetskläderna.

Insatser

Kompletterande inköp av kläder och utbildning kring basal hygien.

Inom område funktionsnedsättning kommer boendegrupperna komplettera så att all nyanställd personal har arbetskläder. Hygienombuden har vid samtliga gruppers verksamhetsmöte informerat om Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien. All

personal har tillgång till rena arbetskläder. Extra utgift har tillkommit för stöd av inköp tvättjänst.

6.7.5 Digitala trygghetslarm

Trygghetslarm är en utrustning som äldre, sjuka och funktionshindrade kan beviljas att ha i sitt hem, för att snabbt kunna larma om något har hänt. Larmet går till en larmmottagning. Idag får brukare inom ordinärt boende larm via det analoga nätet. Detta kommer att stängas under 2016. Kravet på teknikskifte bottnar i att det uppstår problem med de analoga larmen när delar av telefonnätet är digitalt. De analoga tonerna förvrängs av telefonnätet och larmen blir inte tillförlitliga. Detta medför stora utmaningar för kommunen. Kommunen måste själv ha kontroll över kommunikationen och kommer under 2016 byta helt till digitala larm för brukare i ordinärt boende, både inom äldreomsorgen samt område funktionsnedsättning.

Insatser

Rådande avtal löper ut under hösten. Ny upphandling genomförs under hösten, där tillägg blir förändring gällande införande av digitala larm.

De flesta larm installeras inom två dygn efter beställning. Vid några tillfällen har detta dröjt då brukaren behöver ett GSM-larm som har en längre installationstid. Idag finns ett begränsat antal GSM-larm som köps in kontinuerligt efter behov. GSM-larmen behöver ett simkort som kommunen köper in och fakturerar brukaren. GSM-larm behövs när brukarna inte har en fasttelefon eller beroende på vilken operatör brukaren har sedan tidigare. Vid övergång till digitala larm kommer GSM-larmen inte behövas.

6.7.6 Ny skola

Den nya Bollebygdskolan F-6 är planerad utifrån ett förändrat pedagogiskt arbetssätt, där ett antal pedagoger ansvarar för en stor grupp av elever. Gruppen av elever kan, utifrån pedagogernas behörighet och elevernas individuella behov, delas i mindre grupper. På detta sätt tydliggör man arbetslagets roll och arbetets innehåll.

Insatser

Ett planeringsarbete har påbörjats för att skapa en helt ny mötesplats med kultur och bibliotek i centrum av Bollebygds skolan 7-9. Parallellt med att arkitekter ritar för nya biblioteket planeras en verksamhet för att fånga upp influenser och idéer kring att ta fram ett bra program för det nya skolbiblioteket. Önskan är att kunna skapa mer möjligheter till inflytande och delaktighet i utformandet av lokalerna.

6.7.7 Lokalbehov

Bollebygd står inför en kraftig befolkningstillväxt, främst beroende på att den nya Götalandsbanan planeras, vilket kommer att göra kommunen mycket attraktiv som boendekommun. Redan idag pågår byggnation och planering av ett flertal bostadsområden och sannolikt kommer ytterligare idag ej kända projekt snart presenteras. Vid kraftig befolkningstillväxt är det viktigt att ha en strategi/plan på hur detta kommer påverka nyttjande och behov av lokaler.

Område funktionsnedsättning har ett akut behov av gruppboende samt dagverksamhet för personer med autism. Bollebygds kommun kan ej verkställa fattade beslut som kommuninvånarna har rätt till. Förvaltningen kan ej uppfylla lagens intentioner och kan därmed inte tillgodose den kvalitet och service som lagarna föreskriver.

Idag har vi servicelägenheter och baslägenhet utspridda i kommunen på ett sätt som inte gynnar våra brukare. Vi ser ett stort behov av samordning. Baslägenhet och servicelägenheter måste samlokaliseras för att möjliggöra ett bra och tryggt boende för våra brukare.

Ett boende för ensamkommande barn behöver finnas för att kunna möta det ökade mottagandet av ensamkommandebarn till kommunen. Olika former av boende behövs för att möta barnens behov vid olika skeenden (asyl, permanent uppehållstillstånd osv). Introduktionsprogrammet på gymnasieskolan bedrivs i egen regi. Introduktionsprogrammet är förlagt till Krafthuset för undervisning och eleverna äter på Bollegården. Fler lokaler måste tas i bruk för att kunna möta behovet av undervisning när mottagandet ökar.

Flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för samhället. När alla kommuner är med och tar emot nyanlända kommer fördelningen av mottagandet bli mer

proportionerligt i förhållande till kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantaget mottagande och omfattningen av asylsökande. Majoriteten av partierna i riksdagen är överens om att riksdagen ska stödja en proposition baserad på förslagen i Ds 2015:33. "Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända". Den nya lagstiftningen kommer att träda i kraft den 1 mars. Bollebygds kommun har en stor utmaning att ordna bostäder.

Insatser

Individ och familjeomsorgen

I juni månad lämnade samhällsbyggnadsförvaltningen in en ansökan om tillfälligt bygglov för uppförandet av ett modulhus, med syfte att bedriva HVB-verksamhet för ensamkommande barn. Det planerade boendet kommer att ha 16 boendeplatser.

Det finns även två lägenheter till förfogande för att påbörja insatsen stödboende för samma målgrupp.

En boendegrupp startas upp under hösten 2016 med syfte att på ett mer samordnat och strukturerat sätt arbeta med bostadsanskaffning åt de grupper som har svårt att ordna sitt egna boende. Gruppen består inledningsvis av verksamhetschefer för IFO och LSS.

Beslut på ansökan om tillfälligt bygglov väntas i oktober 2016. Under förutsättning att processen fortskrider enligt planerna, ska modulhuset stå klart i mitten av december och verksamheten kunna vara igång i januari 2017.

Verksamheten för stödboende planeras komma igång under hösten 2016.

Område funktionsnedsättning

Frågan om lokalbehov har lyfts i många forum, strategisk nivå, regelbundet på chefsmöte samt i verksamhetens ledningsgrupp. Förvaltningen har tagit fram en programbeskrivning för boende inom LSS. Kontinuerlig kontakt finns med Bollebo.

Bristen på bostäder och driv i frågan om lokalbehov från andra aktörer, gör att verksamheten idag inte kan tillgodose behov hos flera av dem som bor inom område funktionsnedsättning på ett tillfredställande sätt. Flera boende far illa i den situation de befinner sig i. Brist på passande lokaler har gjort att verksamheten tvingats köpa platser från privata företag för att få ett boende för den enskilde.

Kommunen har under året köpt det sk. "Gula huset". Verksamheten har gjort bedömningen att huset dels skulle kunna användas som serviceboende och dels som baslägenhet för personal. Baslägenheten skulle ersätta den som ligger på Vinkelvägen idag.

Ombyggnationen skulle möjliggöra för enskilda individer att få en boendesituation som utgår från deras behov av stöd vilket avsevärt skulle höja livskvalitén för den enskilde (och dennes anhöriga). "Gula huset" ligger väldigt bra i förhållande till serviceboendets övriga lägenheter vilket gör att högre grad av samordning, service och individanpassning av stöd blir möjlig.

Verksamheten har också varit tydlig med att ett Attefallshus behöver sättas upp på tomten för att tillgodose specifika behov. Genomförs detta inte, kan inte lokalen användas som serviceboendets enda baslägenhet, utan serviceboendet kommer även behöva ha kvar baslägenheten på Vinkelvägen. Beslut om ombyggnation av Gula huset har ännu ej tagits.

Kommunen behöver också skapa boende för personer med autism. Det finns olika tankar kring hur detta skulle vara möjligt. Genom att bygga om någon befintlig byggnad eller bygga nytt.

Lokal på Kråketorp, som tidigare använts av arbetsmarknadsenheten har blivit ledig och verksamhetschef har påtalat att det eventuellt skulle vara möjligt att anpassa lokalerna till lägenheter för personer med autism. Det pågår dialog med Bollebo om ett eventuellt köp av lokalen. Blir det aktuellt att lokalen blir kommunens, måste frågan om byggnadens lämplighet som boende för personer med autism noga utredas.

Kultur och fritid

Verksamheten med att utveckla och involvera föreningslivet i Bollebygd fortsätter. Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått medel och uppdrag att ändra detaljplanen

för Rinna-området, för säkerställa om området lämpar sig som Bollebygd kommuns framtida idrotts- och rekreationscentrum. Behovet av plats i idrottshallarna ökar för varje år. Förhoppningsvis kan behoven avta något nästa år då Bollebygds kommun tar över och subventionerar hyran för konstgräsplanen i Olsfors. Detta kan göra att lag väljer uteträning även vid den kalla årstiden.

Skola/förskola

Även inom skol- och förskoleverksamheten finns framtida behov av lokaler. Kommunens invånarantal ökar och därmed behövs en strategi för framtidens lokalförsörjning. En grupp tjänstemän har fått i uppdrag att ta fram ett lokalprogram för att visa på de framtida behoven och belysa prioriteringar på kort och lång sikt.

6.7.8 Policy för funktionshinderfrågor

Bollebygds kommun har antagit en policy för funktionshinderfrågor som syftar till att säkerställa att kommunen efterlever FN:s konvention för rättigheter, för personer med funktionsnedsättning. I policyn definieras fyra områden som kommunen särskilt ska prioritera genom att arbeta med ett antal olika strategier. De prioriterade områdena är: medvetenhet och bemötande; tillgänglighet; delaktighet; och samordning. Alla verksamheter inom bildnings- och omsorgsnämnden ska under 2016 fortsätta arbetet med de strategier som anges i policyn.

Insatser

Verksamheten område funktionsnedsättning har arbetat med frågan på APT samt påbörjat ett arbete med att upprätta en handlingsplan för hur de arbetar utifrån policyn

Område funktionsnedsättning är den enda verksamhet som redovisar något pågående arbete till delårsrapporten. Policyn är kommunövergripande.

6.7.9 Salutogent förhållningssätt

Den äldres behov och delaktighet är utgångspunkten för äldreomsorgens arbete. Stödet till äldre genomförs på bästa sätt genom teamarbete, med ett personcentrerat och salutogent förhållningssätt. Det salutogena perspektivet

fokuserar på att se till det friska hos personen och att beakta varje enskild persons förutsättningar. Uppgiften för all personal är att främja den äldre personens hälsa och välbefinnande samt fortsatt arbeta med värdegrundsfrågor.

Insatser

Enhetschefer och gruppleddare har under våren gått utbildning i salutogent ledarskap. Varje avdelning har en utbildad värdegrundsledare.

Kompetensutveckling sker inom värdegrund, salutogent förhållningssätt och omvårdnadshandledning. Fokus på attitydförändringar avseende den boendes förmåga till delaktighet genom jag-stärkande bemötande. Ge förutsättningar för ökad meningsfullhet genom att göra återkommande händelser/aktiviteter njutningsbara och stämningsfulla såsom måltider, traditioner, tema. Samverkan med andra enheter för större aktiviteter och kvällsaktiviteter. Planering fortgår om hur det salutogena perspektivet finns med i verksamhetens processer.

Träffpunkter för gemensamt intresse utvecklas ständigt.

6.7.10 Trygg hemgång

Vårdtagare/patient upplever ofta en oro över sin egen förmåga att klara av sin vardag efter utskrivning från sjukhuset. En oro som ofta delas av närstående. Inte sällan har vårdtagare/patient ett stort behov av återhämtning och rehabilitering. Dessa vårdtagare/patienter har ofta en önskan att få komma till korttidsboendet innan hemgång. I Närvårdssamverkan Södra Älvsborg har beslutats att ta fram förslag för ny arbetsrutin. Detta för att effektivisera vårdövergången och trygga hemgången för de vårdtagare/patienter, som har behov av uppföljande vård- och omsorgsplanering i hemmet efter vårdplanering och utskrivning från slutenvården, med hjälp och stöd av tvärprofessionellt¹⁷ team.

Insatser

Tydlig metod är framtagen. Informationsträff och uppstartsträff har genomförts. Vårdplaneringsteam är tvärprofessionella.

¹⁷ olika yrkesgrupper

Upprättande av ett vårdplaneringsteam samt en hemtagningsgrupp där personal från olika enheter ingår. Tvärprofessionella team med uppdrag att arbeta med trygg hemgång. En rutin är upprättad och kommunicerad. Metoden är ännu inte testad fullt ut. Arbetet kommer att starta under hösten.

6.7.11 Boendestöd

Bildning- och omsorgsförvaltningen har inte haft några sammanställda riktlinjer för målgruppen psykisk ohälsa och de grupper som berörs av boendestöd. När behovet av boendestöd är utrett är det behovet, som fått styra vilken av de olika verksamheterna, resursteamet, området funktionsnedsättning eller hemtjänst, som fått genomföra boendestödet. Uppdraget är att ta fram en struktur i organisationen som tydliggör verksamheternas olika roller i boendestödsfrågan samt ta fram nya riktlinjer som ska gälla alla insatser boendestöd.

Insatser

Inleder arbete med frågan under hösten 2016.

6.7.12 Integration

I Bollebygd ses människor oberoende av kön, ålder, religion, etnisk bakgrund, erfarenheter, kunskaper och kultur som en tillgång. Alla ska utifrån sina förutsättningar kunna vara delaktiga i och bidra till kommunens positiva utveckling. Det är hela kommunens ansvar, men ett stort ansvar åvilar bildnings- och omsorgsnämnden. Det är framförallt förskola, skola och socialtjänst som axlar förvaltningens arbete med att möta nyanlända och bidra till en god integration. Modersmålets betydelse för inläring av ett nytt språk är av stor vikt i förskola och skola och undervisningen ska organiseras så att eleverna får handledning på sitt modersmål. Människors deltagande i arbetslivet och i samhället har en avgörande betydelse för en framgångsrik integration liksom mötesplatser där människor av olika etniska bakgrunder kan mötas och utveckla språk och vänskap och lära känna det svenska samhällets möjligheter.

Insatser

Workshop med tema integration genomfördes under våren.

Förvaltningen har på olika sätt arbetat med integration. Kontakt med Arbetsförmedlingen har tagits i syfte till att träffa arbetssökande personer som befinner sig i etableringsprocessen. Detta har medfört erbjudande om timanställningar till ett antal personer. Arbete med att erbjuda praktikplatser har påbörjats och kommer att utvecklas mer under året. Sedan flera år tillbaks ingår Bollebygd kommun i det kommunöverskridande samarbetet BREC, Boråsregionens etableringscenter. En flyktingsamordnare från BREC är verksam i Bollebygd två dagar i veckan med uppdrag att samordna den initiala etableringen för den nyanlände. Ett behov av en integrationssamordnare som därefter arbetar med den nyanländes etablering lokalt i Bollebygd har identifierats. En sådan anställning är äskat inför 2017 har och delvis beviljats.

6.7.13 Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Utarbeta en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism som hjälper kommunen och dess anställda att upprätta och konkretisera ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.

Insatser

Verksamhetschef för IFO har fått i uppdrag att ta fram en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism. En lokal handlingsplan kommer att presenteras för nämnden december 2016.

6.7.14 Trygghetsbostäder och trygghetsvärd

Under 2016 flyttar hyresgästerna in i de nya trygghetsbostäderna på Skattegårdsvägen. Bollebygds kommun skall vara delaktig med aktiviteter som skapar en meningsfull dag. Det är ett arbete som får växa fram i gemensam dialog med de boende.

Insatser

Trygghetsvärd finns tillgänglig sedan juni. Trygghetsvärden har varit behjälplig i det praktiska samt organiserat sociala träffpunkter. Trygghetsvärden samverkar med dagverksamheten och aktivitetsombuden från de andra enheterna.

6.7.15 Delade turer

En övergripande handlingsplan för hur förvaltningen utreder förutsättningarna och konsekvenserna av ett avskaffande av delade turer, fastställdes 2015. Förvaltningen kommer att arbeta vidare med frågan under 2016.

Insatser

Genomfört en översyn av strukturen för schemaläggning. Dialoger kring samband mellan delade turer och arbetsmiljö. Förtydliga innebörden av rollen, uppdraget och bemanning efter verksamhetens behov. Se över meningen

6.7.16 Arbete med ökad grundbemanning

En handlingsplan för att öka grundbemanningen och minska vikarieanställdas timmar fastställdes 2015. Arbete har påbörjats och pågår under hela 2016. Utvärdering av förvaltningens arbete med ökad grundbemanning kommer att ske i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) och i förvaltningens ledningsgrupp.

Insatser

Anställa ytterligare medarbetare inom verksamheter där en ökad grundbemanning kommer leda till lägre användande av timanställda timmar. Med ökad grundbemanning ska frånvaro i högre grad lösas av befintlig personal

6.7.17 Fler unga till arbete

Bollebygds kommun har i slutet av 2015 skrivit en överenskommelse med Arbetsförmedlingen i syfte att genom samverkan, utifrån lokala behov, långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet.

Målen är att;

- Gruppen ungdomar 16-24 år som varken arbetar eller studerar, eller som är undersysselsatta är identifierad av kommunen och Arbetsförmedlingen.
- ungdomar 16-24 år som är utan sysselsättning, skyndsamt erbjuds lämplig sysselsättning av kommunen eller Arbetsförmedlingen.
- andelen unga som varken arbetar eller studerar, eller som är undersysselsatta ska minska

Statsbidrag för arbetet söks hos "Delegationen för unga till arbete" som fördelar statsbidrag till kommuner för främjande av lokala överenskommelser mot ungdomsarbetslöshet.

Insatser

I Bollebygd finns ett nära samarbete mellan Komvux, socialtjänsten, ungdomsenheten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Arbetsmarknadsenheten. Tillsammans har man bildat ett team som benämns BUSSA teamet (Bollebygds unga till studier, sysselsättning och arbete). Till teamet har man under våren 2016 även kopplat ungdomsmottagningen. Tillsammans ska man bland annat finnas med på föräldramöte för åk 7 för att förebygga att ungdomar isolerar sig hemma, hoppa av studier och kommer i arbetslöshet. Ungdomsmottagning och ungdomsgården har inlett ett samarbete. Samverkan sker även mellan socialsekreterare inom socialtjänsten och handläggare inom arbetsförmedlingen för att tidigt fånga upp individer till rätt stöd och sysselsättning. Kommunens Arbetsmarknadsenhet har tagit fram en gemensam ESF ansökan (Ingen lämnas utanför) för Sjuhärad. Syftet är att få gemensamma rutiner, metoder och riktlinjer i arbetet med att identifiera och aktivera ungdomar i ålder 16-20 år, som avbrutit eller ej påbörjat gymnasiestudier.

Antalet ungdomar som omfattades av det kommunala aktivitetsansvaret har minskat från 14 personer januari 2016 till 4 personer i augusti 2016.

Öppet arbetslösa i gruppen 16-24 har minskat från 23 personer (juli 2015) till 15 personer (juli 2016). I samma grupp och under samma period har antalet ungdomar i olika program och med aktivitetsstöd minskat med 8 personer. I den totala siffran över öppet arbetslösa samt ungdomar i insatser, har siffran sänkts från 61 ungdomar till 47 ungdomar det vill säga med 14 ungdomar. Det förebyggande arbetet och insatserna gentemot arbetslöshet och undersysselsättningar bland ungdomar, fungerar väl i Bollebygds kommun.

6.7.18 Elevhälsan

I skollagen har en samlad elevhälsa införts. Eleverna ska ha tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. Elevhälsan kan bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. I lagen anges att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Antalet elever ökar inom grundskolan samt inom individuella programmen (IM). Det gör att organisation och bemanning inom kommunens elevhälsa behöver ses över.

Insatser

Elevhälsans uppdrag har lyfts på APT. Enheten har också sett över det framtida behovet då antal elever ökar.

7. Internkontroll

7.1 Nämndens internkontrollplan

Följande internkontrollplan beslutades av nämnden att gälla för 2016:

Tabell 16. Internkontroll 2016

Process/ rutin/system	Kontroll- moment	Kontroll- ansvar	Uppföljning/ utförd	Metod	Rapportering till
Kränkningar/ trakasserier	Anmälan till huvudmannen leder till utredning	Utvecklings- ledare/SAS	2016-12-31	Kontroll av utredning	Årsrapport
System- säkerhet /kompetens	Uppföljning av processer	Utvecklings- ledare/SAS	2016-12-31	Intervjuer	Årsrapport

Resultatet av ovanstående kontroller kommer att redovisas i nämndens årsrapport för 2016.

7.2 Övriga delar i internkontrollen

Alla betalströmmar och dess hantering, som förekommer i kommunen, ska ha nedskrivna rutinbeskrivningar. För bildnings- och omsorgsnämnden finns sedan tidigare 16 stycken identifierade betalströmmar. Antalet är inte konstant. Ibland slås betalströmmar ihop och ibland upphör de, t.ex. betalströmmen vårdnadsbidraget som utfasas 2016. Rutinbeskrivningarna ska hållas uppdaterade och ekonomiavdelningen gör regelbundna kontroller hur de efterföljs. Två kontroller har genomförts hittills i år. Avgiftshanteringen inom äldreomsorgen samt rutiner kring försörjningsstödet. Kontrollerna innebär att man tittar på efterlevnaden av rutinerna och gör vissa stickprov. Kontrollerna visade inga avvikelser denna gång, men rutinbeskrivningen kring försörjningsstöd ska uppdateras kring vissa delar innan årets slut. Arbetet med kontroll av betalströmmar fortgår och ambitionen från ekonomiavdelningen, är att kontrollera åtminstone hälften av de övriga rutinbeskrivningarna innan årets slut.

8. Uppföljning utifrån styrdokument

8.1 Lex Sarah

I socialtjänstlagen (2001:453 SoL) och Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) finns bestämmelser som anger att alla som är verksamma inom vård och omsorg har i uppgift att vaka över att enskilda får god omvårdnad/gott stöd och god service och lever under trygga förhållanden- samt att allvarliga missförhållanden rapporteras och anmäls. I SOFS 2011:5 finns föreskrifter om hur bestämmelserna om Lex Sarah i SoL, LVU, LVM och LSS ska tillämpas.

Lex Sarah rapporter

Under perioden har bildning och omsorgsförvaltningen erhållit 8 st Lex Sarah rapporter under perioden 2016-01-01 till 2016-09-12. Två av dessa är avslutade och individutskottet har beslutat att det ska rapporteras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. De övriga 6 rapporterna är under utredning.

Bildning och omsorgsförvaltningen har en lokal rutin för Lex Sarah rapportering. Rutinerna är under revidering.

8.2 Ej verkställda beslut

Bildning och omsorgsförvaltningen rapporterade under första kvartalet 2 stycken ej verkställda beslut. I båda fallen är det brukaren som valt att ej påbörja erbjuden insats. I kvartal 2 rapporterades 4 stycken beslut som ej verkställda. Samtliga ej verkställda beslut som rapporterats är inom lagrummet LSS.

8.3 Klagomål

Bildnings- och omsorgsförvaltningen har haft 9 klagomål samt 1 beröm gällande dagverksamheten. Klagomål och synpunkter hanteras enligt den rutin som finns i Bollebygds kommun.

8.4 Kränkningar och trakasserier enligt skollagen

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är

skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. Förskolechefen eller rektorn är därefter skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Mellan januari och juni 2016 har 25 anmälningar skett till huvudmannen.

Tabell 17. Sammanställning av antal anmälningar

Enhet	Antal anmälningar
Eriksgårdens förskola	1
Krokdals förskola	1
Bollebygdskolans F-6	10
Bollebygdskolans 7-9	3
Töllsjöskolan	7
Örelundskolan	3

8.5 Skolpliktsbevakning

I kommunen finns en elev som under en längre tid har varit hemma. IFO är inkopplad och Västbusmöte har hållits.¹⁸ En elev har under slutet av våren varit hemma. Även här är IFO inkopplad. Denna elev är i skolan igen inför höstterminen. En elev har fått förlängd skolplikt då den höga frånvaron har resulterat i låg måluppfyllelse. I samtliga ärenden är skolans elevhälsa inkopplad med sina specialistkompetenser. Ett gott samarbete råder med elevernas bästa i fokus.

8.6 Anmälningar till Skolinspektionen

¹⁸ Västbus är en förkortning av barn- och unga-samverkan i Västra Götaland och är en överenskommelse om samverkan mellan hälso- och sjukvården och kommunerna i Västra Götalandsregionen. Överenskommelsen innehåller både grundläggande värderingar och åtaganden.

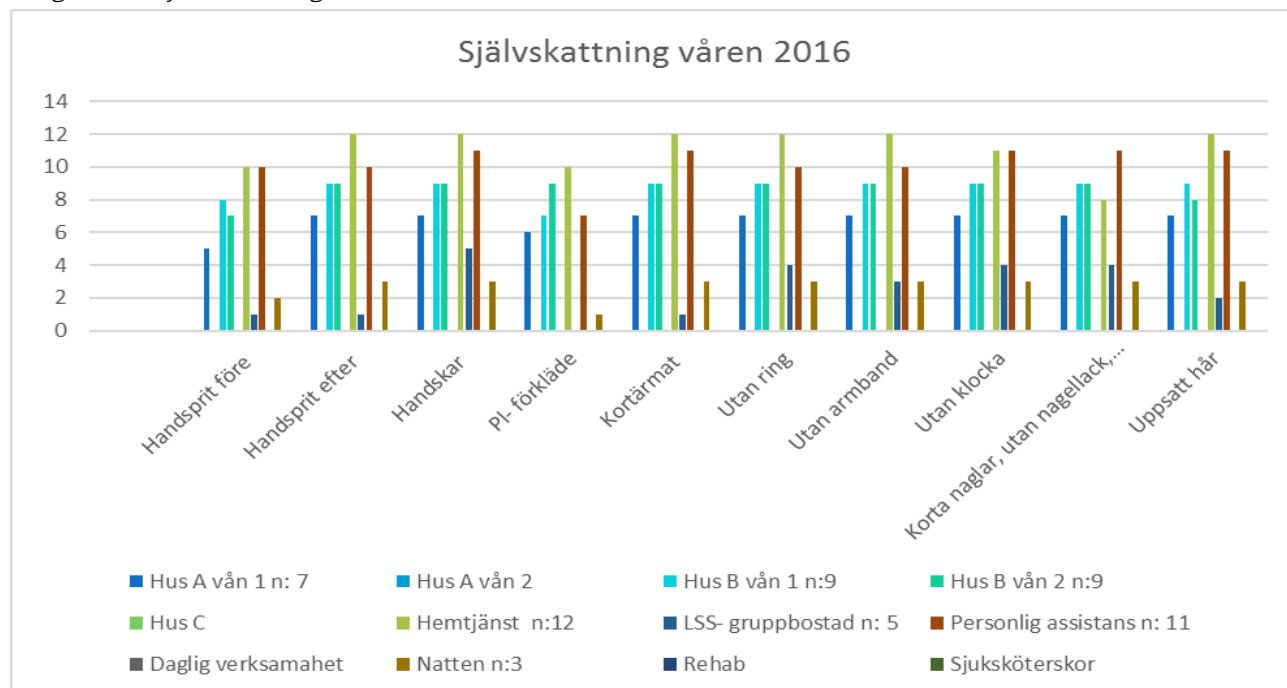
Två anmälningar har gjorts till Skolinspektionen under första halvåret. Dessa har dock inte gått genom kommunens klagomålshantering, vilket har gjort att Skolinspektionen skickat anmälningarna åter för behandling inom kommunens rutiner. Kommunens utredning och svar har skickats till anmälaren och Skolinspektionen. Skolinspektionen har valt att inte gå vidare i något av ärendena.

8.7 Orsaks- och händelseanalys av HSL-avvikelser

Några av enheterna har inkommit med orsaks- och händelseanalyser. I MAS halvårsrapport om hälso- och sjukvårdsavvikelser finns noggrant beskrivet gällande analysarbete av orsaker och åtgärder från respektive enhet.

8.8 Hygien självskattning

Diagram 6. Självskattning våren 2016

Förbättringsåtgärder:

Reflektera över sin enhets resultat och hålla frågan levande på APT. Information om att öka följsamhet till basala hygienrutiner och sätta upp mål för sin enhet.

Skriva avtal om att följa basala hygienrutiner och att efterleva detta. Utbildning till enheter med resultat som sticker ut. Påtala för hygienombud på samtliga enheter som inte har utfört självskattning att ansvara för att det sker två gånger per år, april och oktober.

8.9 Kontroll av medicintekniska produkter

Fem enheter har inkommit med rapport enligt rutin för halvårsuppföljning. De kontroller som rapporterats är godkända.

8.10 Orsaks- och händelseanalys av SOL-avvikelser

En enhet inom bildnings- och omsorgsförvaltningen arbetar aktivt med SoL-avvikelser och samtliga avvikelser registreras i verksamhetssystemet. SoL-avvikelserna har handlar om kommunikation och dokumentationsbrister. Enheten kommer att arbeta vidare med att utveckla arbetssätt och förtydliga hur de arbetar med åtgärder och uppföljning av avvikelserna.

Inga övriga enheter har rapporterat in underlag gällande SoL-avvikelser till delårsrapporten.

8.11 Kost och måltid

8.11.1 Temperatur på maten

Varm mat ska inte överstiga 72 grader, vid servering ska den inte understiga 60 grader Celsius.

Inom ett av äldreomsorgens boende samt korttiden sker mätningen dagligen. En enhet gjorde en egenkontrollsmätning under april månad som inte visade något avvikande. Kostombuden har en stor del i att mätningen fungerar.

Inom hemtjänsten kontrolleras värmen på maten en gång per månad.

Temperaturen har till största del uppnått 60 grader Celsius. Vid de tillfällen det avvikit har det gällt potatis och grönsaker. En omvårdnadspersonal inom hemtjänsten är ansvarig för matväskor, värmeplattor m.m. samt att instruerar övrig personal i hur matutlämningen ska ske.

8.11.2 Varmhållningstid

Varmhållningstiden får inte överstiga 2 timmar, då sker bakterietillväxt. Rutin finns för egenkontroll. Varmhållningstid är inte rapporterad.

8.11.3 Nattfasta

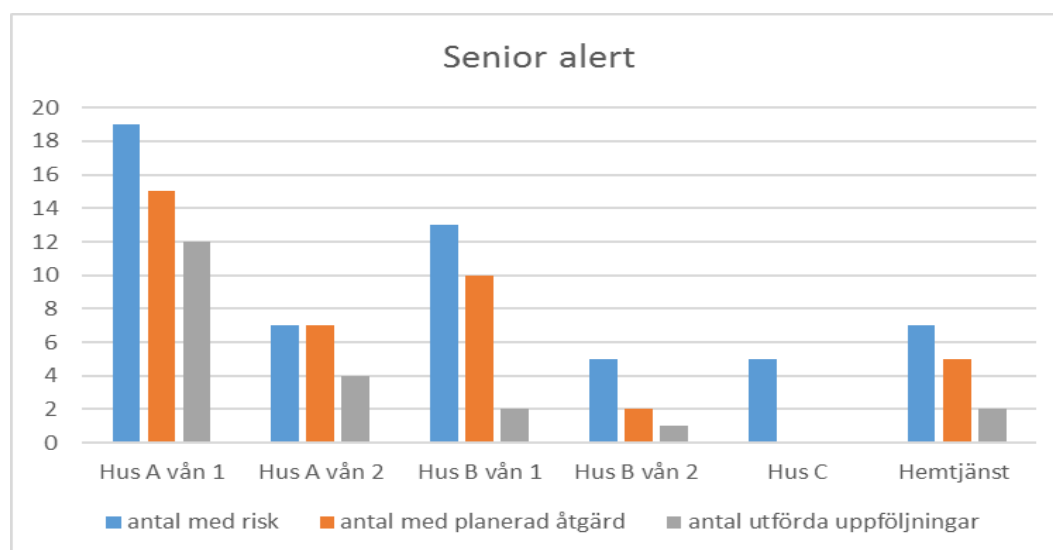
Checklistor finns som rutin för egenkontroll och personal har fyllt i dessa. Dock inte så frekvent att underlaget bedöms vara tillräckligt för att utläsa någon statistik.

8.12 Nationella kvalitetsregister

8.12.1 Senior alert

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister för förebyggande vård och omsorg där riskbedömningar genomförs av fall, undernäring, trycksår och munhälsa. Det är viktigt att följa hela processen dvs. att riskbedömning- åtgärd- uppföljning sker, för att skapa skillnad för den enskilde. Arbetssättet ska prioriteras som ett ständigt pågående förbättringsarbete. När risk konstateras måste uppföljning av åtgärder ske systematisk på varje enhet som ett led i det systematiska kvalitetsledningssystemet.

Diagram 7. Senior alert

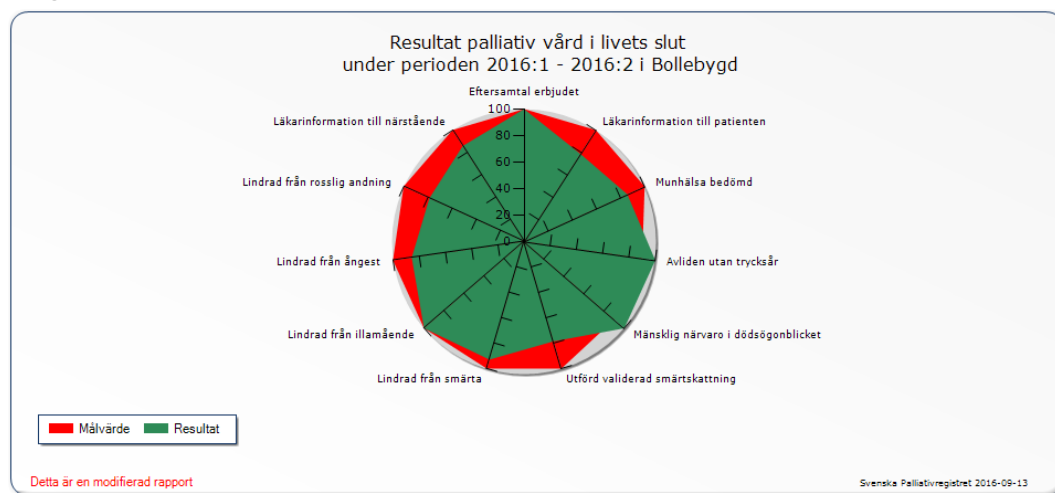

8.12.2 Svenska palliativregistret

Svenska palliativregistret syftar till att förbättra vården i livets slutskede. Huvudsyftet är att på patientnivå mäta hur enheten lever upp till definierade kriterier för god vård och därigenom stödja kontinuerligt förbättringsarbete, i syfte till optimal vård för dessa patienter oavsett diagnos. Under de senaste åren har det nationellt fokuserats på fyra indikatorer; *brytpunktssamtal*, *smärtskattning*, *munhälsa* och *ordination av injektionsläkemedel mot ångest*. I förvaltningens

verksamhetsplan finns nyckeltal att mäta utförda och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan, se nyckeltal.

Diagram 8. Palliativ vård i livets slut

8.12.3 BPSD

BPSD står för Svenskt register för Beteendemässiga Psykiska Symtom vid Demenssjukdom. BPSD är ett nationellt kvalitetsregister där enheterna registrerar personbundna uppgifter och problem, diagnos, behandling och resultat. Det gör att varje enhet kan följa sin verksamhet där registreringen leder till lärande och förbättringsarbete. För BPSD finns ingen generell behandlingsmetod. Som vid all annan behandling måste symtomen identifieras, tolkas och ses i sitt sammanhang innan olika åtgärder sätts in. Behandlingen kan omfatta bemötande och omvårdnadsstrategier och i vissa fall även läkemedel. Varje enhet har BPSD-ombud som gått en basutbildning. Ombuden ska stötta kollegor vid registrering samt i arbetet med att se symtom och sammankalla teamet. För att bedöma BPSD-relaterade problem används skattningsskalan NPI och aktuellt NPI-poäng skall understiga riksgenomsnittet som är 23. Höga NPI-poäng indikerar på omfattande beteendemässiga psykiska symtom såsom tex. oro, ångest, depression, aggression, förvirring eller sömnstörningar. Arbetssättet leder till en individuell bemötandeplan för varje patient, med relevanta vårdåtgärder. Nedan bilder visar resultat från kvalitetsportal på registrets externa hemsida. Underlaget gäller helår 2014- 2015 tom 2016-09-12.

Diagram 9. NPI-poäng över tid

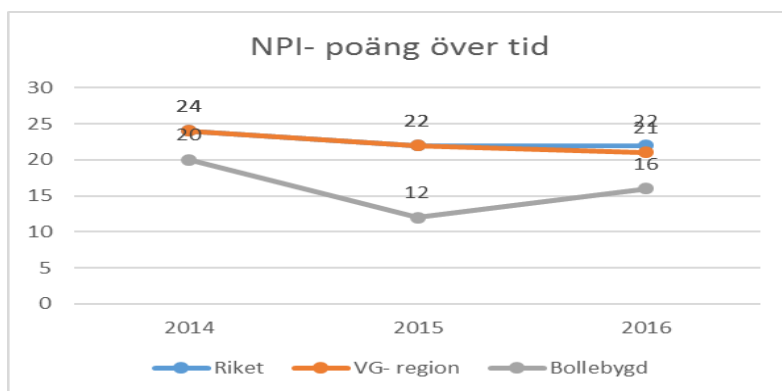

Diagram 10. Andel personer som har olämpliga läkemedel

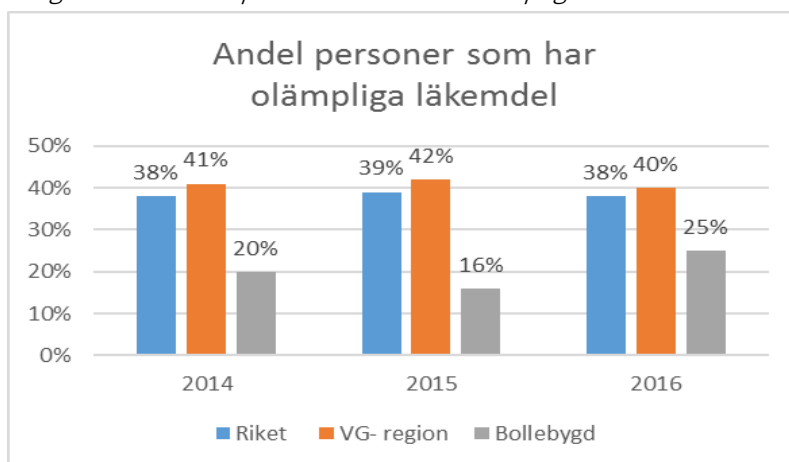

Diagram 11. Andel personer som har bemötandeplan

